

accent

DUBBELT UPP!

Fler vill servera alkohol med ny lag

BESLUT, FEST OCH ÄVENTYR

Läs allt om kongressen i Åre

VILDHJÄRTA STÖTTAR

Här får barn med stökig hemmiljö hjälp

INGEN GRÄNS

Svenskarna tar in 40 miljoner liter alkohol från Tyskland varje år.

I FOKUS:
FRAMTIDENS
MISSBRUKS-
VÅRD

Jobba på Accent!

Accent söker reporter

Accent söker en reporter på heltid. Din huvuduppgift blir att jobba med nyheter och reportage inom tidningens kärnområden – sociala frågor med tonvikt på alkohol och andra droger, demokrati och folkrörelser. I tjänsten ingår också att ansvara för vår webbplats.

Du bör ha journalistisk utbildning och erfarenhet av journalistiskt arbete. Du bör också ha god kännedom om alkoholpolitik och om folkrörelsefrågor.

Vi vill att du har koll på webbpublicering, helst med Wordpress, och att du är väl förtrogen med sociala medier.

Accent söker AD och webbsnickare

Som AD har du ansvar för tidningens formgivning och layout. Vi gör tio nummer per år vilket betyder att AD-delen av tjänsten motsvarar ungefär en halvtid. Du har relevant utbildning och några års erfarenhet av magasinsformgivning.

Om du dessutom kan webbutveckling, främst för Wordpress, räknar vi med att du ägnar resten av din heltidstjänst åt detta. Du har koll på maskineriet bakom sajten och ansvarar för att utveckla såväl form som funktion. Viss möjlighet finns dock att ta in extern kompetens när så krävs.

Accent är IOGT-NTO:s tidning, och du ska vara medlem i organisationen eller vara beredd att bli det. Redaktionen finns i IOGT-NTO:s hus på Stora Essingen i Stockholm. Tjänsten är tillsvidare. Tillträde 1 oktober eller efter överenskommelse. Vi tillämpar sex månaders provanställning.

Din ansökan med meritförteckning vill vi ha senast den 5 september, gärna tidigare. Skicka den till pierre.andersson@iogt.se eller till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm.

Frågor om tjänsten besvaras av chefredaktör Pierre Andersson på telefon 070-593 18 07 eller via mejl pierre.andersson@iogt.se. Facklig kontaktperson är Anders Karlsson, anders.karlsson@iogt.se

www.accentmagasin.se

20

Gränslös handel. Varje år för svenskar in 40 miljoner liter alkohol från Tyskland. Den enda begränsningen för hur mycket man kan ta in är fordonets lastförmåga.

12

Allt om kongressen. I juli arrangerades IOGT-NTO-rörelsens kongresser i Åre. Accent har bilderna, reportagen och de viktigaste besluten.

28

Stöttar barnen med hjärta. Få barn till missbrukande föräldrar får hjälp enligt ny undersökning.

26

39 000 scouter på läger. I början av augusti arrangerade svenska scouter den så kallade världsjamboreen i Skåne. Accent var på plats.

6

Fler serveringstillstånd. Efter nya alkohollagen har nu antalet ansökningar fördubblats i Stockholm.

Kritik mot förslag om hemkörning | 8

För att rädda Systembolaget bör man ha ännu bättre service och börja med hemkörning, säger ett förslag som lanserades under sommaren. IOGT-NTO är kritiskt.

Familjeläger gav spännande möten | 18

Under fem sköna sommark dagar ordnade en IOGT-NTO-förening i Linköping för första gången ett familjeläger med social inriktning.

Sverigeresan når Östergötland | 32

Accents resa genom Sverige går vidare. Den här gången hälsar vi på föreningen i Borensberg som pratar värvning.

I fokus: Framtidens missbruksvård | 34

Missbruksutredningens 70 förslag är just nu ute på remiss. Accent går igenom för- och nackdelar med de viktigaste förslagen.

Med rötter från korstågen | 37

Ett antal av nykterhetsrörelsens fanor ställdes nyligen ut i Uppsala. Accent har tittat närmare på fanornas historia.

+ Kultur | 38

+ Korsord | 46

**OMSLAGS-
ILLUSTRATION**
Clara Terne

FOTO: MATHIAS LOVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Införseln av alkohol ett problem

Gränshandeln – dags att åter lyfta frågan

V varje dag passerar enorma mängder alkohol Sveriges gränser. Oftast helt lagligt – myndigheter kan i princip bara sätta stopp när fraktbilen är för tungt lastad.

Den svenska alkoholindustrin brukar peka på de här problemen med hög röst. De har en tydlig agenda: Införseln och smugglingen är stor och okontrollerad, vi måste sänka de svenska alkoholskatterna för att mer ska säljas i Sverige.

IOGT-NTO har talat allt mindre om införselkvoter och gränshandel de senaste åren. Kanske för att man inte vill ge alkoholindustrin vatten på sin kvarn.

Men faktum är att införseln – trots att den ännu är en mindre del av den totala alkoholkonsumtionen – är ett problem. I längden riskerar den att undergräva stödet för Systembolaget och den restriktiva alkoholpolitiken.

Vi måste klara att ha två tankar i huvudet samtidigt. Ja, det är ett stort problem med införseln och smugglingen. Men nej, det hjälper inte att sänka den svenska alkoholskatten. Det enda en sänkning skulle föra med sig är att all alkohol skulle bli billigare, med ökad konsumtion och mer skador som följd.

Istället är det dags att åter trycka på för rimliga införselkvoter. Det finns de som hävdar att Sverige kan återinföra begränsningar och vinna en fight i EU-domstolen. Låt oss prova – vi har knappast något att förlora.

Insändare.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

SVT gullar med spriten

■ När SVT visar underhållning runt dukade bord, typ det ljuva midsommarfirandet, är ej sällan skålande i alkohol med i bilden, ofta på bästa sändningstid då även barnen är med. Att SVT på så sätt har ett finger med i "folkuppfostran" är väl troligt, med tanke på televisionens genomslagskraft.

Men då jag mejlade SVT-chefen och bad om alkoholfria midsommarfester just med tanke på sättandet av normer, svarade hon

avvärande. SVT uppfostrar inte, men brännvin är så fast rotat i svensk midsommartradition att det finns fog för sådana scener i programmen, framgick det av svaret. Vidare, att SVT även redovisar alkoholens baksida.

SVT:s inställning är således att det är okej att gulla med folkgifet, om man i andra program berättar om dess följder. Samma policy tycks råda även i övriga kanaler.

INGVAR NILSSON

Stoppa drickandet

■ Polisen och Kustbevakningen måste nu skärpa tillämpningen av lagen och stoppa allt drickande i båtarna även i hamn och till ankars.

Lagen kräver nykterhet HELA tiden man är ombord i båten, max 0,2

på båtarna!

promille, annars är det en kriminell handling bara att vara ombord. (Gäller bara befälhavare och besättning, ej "gäster").

AL MUMETH

KOMMENTAR FRÅN
ACCENTMAGASIN.SE

FOTO: ISTOCKPHOTO

Varför alkohol till allt?

■ Varför, så fort det skall göras något, så är alkohol inblandat? Jag har märkt det under en längre tid, när det grillas, fiskas, midsommar, helg och så vidare.

Jag såg föräldrar med små barn i 3-4 års-åldern

ute i det fina sommarvädret, lite vinglades och med en starköl i handen. Jag blir så illa berörd när jag ser föräldrar går in på Systembolaget med små ungar, och kommer ut med fulla påsar av helgens "höjdpunkter".

Tänk på barn som vill göra något kul, men kan inte på grund av bakfulla eller berusade föräldrar som inte är kapabla till att köra bil eller kunna göra något med sina barn. Är det värt det?

JOSEFINE DECKER

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 15 augusti
Nästa nummer kommer 23 september

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Joanna Wågström

Nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Anton Hull & Maria Loohuvud

Pasadena Studio
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Helena Wannberg, Clara Terne, Per Eriksson, Jan-Ove Ragnarsson. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se

Webbplats www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering.

I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2010** 32 000 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

IOGT-NTO och Du behövs!

– en medlemsdag för alla som vill göra skillnad

SÖNDAG 16 OKTOBER, kl 10–16. Fika serveras från 9.30.
IOGT-NTO-LOKALEN I ALFTA, Vestmansvägen 23.

DAGEN BJUDER PÅ seminarier om alkoholpolitik på det internationella- och det lokala planet, tips och idéer kring medlemsrekrytering och verksamhet, hur du och IOGT-NTO kan göra skillnad i samhället samt aktuella frågor om våra lokaler.

MEDVERKAR GÖR Winnie Blom-Jensen och Andrea Lavesson, IOGT-NTO:s verksamhetskonsulenter inom alkoholpolitik och medlemsfrågor samt Jan Linde, studieledare i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse.

SEMINARIER, FIKA OCH LUNCH är gratis för medlemmar i Gävleborgs distrikt.

ANMÄLAN GÖRS till carina.berglund@iogt.se eller IOGT-NTO, Norrtullsgatan 7, 826 31 Söderhamn. Frågor besvaras av Karin Hagman 070 - 215 71 60 eller karin.hagman@iogt.se.

RESOR VINTERN 2011

INDIEN
17–28 JANUARI

Rundresa där du upplever otrolig prakt, och fantastiska sevärdheter som Taj Mahal och pilgrimsstaden Varanasi. Vi både ser pilgrimerna bada i den heliga floden Ganges och upplever livet i de små byarna på landsbygden. Resan kan avslutas med sol och bad i Goa.

GAMBIA & SENEGAL
9–23 FEBRUARI

En resa där vi kombinerar sol och bad med upplevelser och där vår svensk/gambianska reseledare tar dig med till platser lite bortom turiststråken och till människor i deras vardagliga miljöer. Du får uppleva säregen natur och exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv.

Vill du veta mer?
www.soberresor.se
031-26 53 30
soberresor@telia.com

SOBER
RESOR

BARCELONA

24–28 NOVEMBER

Under en kortvecka i – "Medelhavets pärla" – världsmetropolen Barcelona får du uppleva en fascinerande blandning av stämningsfulla medeltidsgator och torg och modern arkitektur. Här finns konst och kultur på otaliga museer, ett rikt shoppingutbud, mysiga tapasbarer och eldig flamenco. Barcelona är ett mångsidigt centrum som har något för alla smakriktningar.

Vill du veta mer?
www.soberresor.se
031-26 53 30
soberresor@telia.com

SOBER
RESOR

1 november 2011

Manifestation för narkotikans offer

Varje år dör runt 300 personer i Sverige på grund av narkotika. Dessa människor vill vi uppmärksamma genom vår ljusmanifestation den 1 november.

Vi hoppas att IOGT-NTO på många orter arrangerar manifestationer, kanske tillsammans med andra organisationer, t ex Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle, Föräldraföreningen mot narkotika eller Ungdomens Nykterhetsförbund.

På www.iogt.se/ljusmanifestation hittar ni under oktober mer information om manifestationen, samt underlag för flygblad, pressmeddelanden och tal.

Svensk öl är exotiskt i Kina. Det är något som är annorlunda. Bara att det är konstiga bokstäver, med prickar över, gör att det sticker ut. Det blir absolut en hit i Kina.”

Henric Byström är pr-chef på Carlsberg Sverige som nu satsar på att sälja Pripps Blå i Kina. (dn.se)

Öl klassas som alkohol i Ryssland

RYSSLAND I juni meddelades från Kreml att president Medvedev signerat en lag som från 2013 kommer klassa öl som alkohol. Idag klassificeras öl som vilken matvara som helst. I och med klassificeringen kommer öl liksom andra starkare alkoholtäta drycker från den 1 januari 2013 bara att få säljas i licensierade affärer i Ryssland.

DRUGNEWS/BC

FOTO: JOANNA WÅGSTRÖM

Dubbelt så många vill servera alkohol

Glöm latten. Nu är det alkohol som gäller. Sedan den nya alkohollagen infördes har antalet ansökningar om serveringstillstånd ökat kraftigt. Framförallt är det kaféer som vill bredda utbudet med öl och vin.

SERVERING Café Mariaberget på Södermalm är ett av de första kaféerna i Stockholm som fått serveringstillstånd efter att den nya alkohollagen infördes den 1 januari.

Förutom ett par vinflaskor i kyldisken och några ölflaskor i läskkylen finns det inga tecken på att det serveras alkohol i lokalen. På Café Mariaberget säljs det två till tre flaskor vin och några öl i veckan.

– Vi gör ingenting för att lyfta fram alkoholen. Här står maten i centrum. Alkoholen har vi bara för att de som vill ska kunna få ett glas vin till maten, säger Bibi Eberstein, en av delägarna.

Den 1 januari trädde den nya alkohollagen i kraft och kraven på att man ska tillhandahålla "lagad mat" försvann. Sedan den nya lagen trädde i kraft har ansökningarna om serveringstillstånd fördubblats i Stockholm. 115 ansökningar har kommit in hittills i år, under hela 2010 var det 130 som ansökte.

– Det är en tydlig tendens att det är många fler som söker nu. De som är nya är dels sushiresauranger men framförallt kaféer. De kan ganska lätt komma upp i kraven som ställs, säger Anders Häregård som är chef på tillståndsenheten i Stockholm.

Anders Häregård tror inte att de nya serveringsställena kom-

mer att öka alkoholens skadeverkningar nämnvärt.

– Om det mest är kaféer och sushiställen som tillkommer tror jag inte att ungdomar sitter där och dricker eller att det leder till mer krogvåld.

Även i Göteborg har ansökningarna om att få servera alkohol ökat kraftigt. Under 2010 var det totalt 27 stycken som sökte om nya tillstånd, hittills i år är det 37. I Malmö hade 33 ansökningar kommit in vid halvårsskiftet. Det är en liten ökning sedan 2010 då 28 sökte under det första halvåret.

Utanför storstäderna har den nya lagen inte lett till någon ökning. I mellanstora städer som Gävle, Linköping och Umeå har det kommit in ungefär lika många ansökningar som vanligt.

I dagsläget finns det cirka 11 000 serveringstillstånd i Sverige, år 2000 fanns det 9 631 tillstånd.

JOANNA WÅGSTRÖM

Nytt förslag kan bli räddningen för NSF

Nykterhetsrörelsens Scoutförbund, NSF, har sett med stor oro på den kommande omstruktureringen av de svenska scoutförbundens samarbete. Men i maj lades ett nytt förslag fram som kan bli räddningen för NSF.

SCOUTER I november förra året fattade de svenska scoutförbundens paraplyorganisation Svenska Scoutrådet ett beslut om att skapa en gemensam organisation för alla scouter i Sverige.

NSF var mycket kritiska till beslutet, och befarade att det skulle kunna få mycket allvarliga konsekvenser. Det förslag till ny struktur som lagts fram såg ut att tvinga NSF att välja mellan tre olika alternativ: att lämna IOGT-NTO-rörelsen, att lämna scoutrörelsen eller att lägga ner NSF helt och hållet.

Nu har ett nytt, modifierat förslag presenterats för de fem svenska scoutförbunden. Ett förslag där NSF inte behöver välja.

– Vi kan ha kvar en egen organisation, men sedan finns det

fortfarande oklarheter om hur samarbetet ska se ut på lokal nivå. Vi vill fortfarande ha ett samarbete men inte bli inlemmade i en annan organisation, säger Niklas Blomqvist, styrelseledamot i NSF.

Det nya förslaget innebär bland annat att funktionerna för utveckling och för stödstruktur delas upp i två separata delar istället för att skötas i en och samma organisation. Det ska även bli möjligt att registrera medlemmar på olika sätt.

Nästa steg är att de fem olika scoutförbunden ska ta ställning till det nya förslaget på de egna årsmötena. Det sista årsmötet är i november, och NSF har sitt årsmöte i oktober.

JENNY STADIGS

Saxenborg i våra hjärtan.

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Saxenborg sålt till International Mission Church

LOKALER I början på juni lyckades konkursförvaltaren sälja IOGT-NTO:s tidigare kursgård Saxenborg. Köpare är församlingen International Mission Church, som tänker driva stället vidare som kurs- och konferensgård.

Fastigheten såldes för 2,6 miljoner och inventarierna gick för 200 000 kronor. De totala skulderna i konkursboet är strax över 2,8 miljoner, så mycket tyder på att de flesta fordringsägare kommer att få tillbaka åtminstone en del av sina pengar.

Just nu ligger dock närmare en halv miljon kronor av pengarna från försäljningen låsta på ett konto. Anledningen är utstående pantbrev från 1950- och 1960-talen – privatpersoner eller föreningar som lånat ut pengar men som ännu inte gjort anspråk på dem.

– Det här gör att vi i dagsläget inte vet hur mycket pengar konkursboet har. Men jag bedömer i dagsläget att även oprioriterade fordringsägare kommer att få åtminstone en del av sina pengar

PIERRE ANDERSSON

13000

Antalet berusade förare per dag. Var tredje rattfyllerist är mellan 18 och 24 år, konstaterar Trafikverket.

Ja till gårdsförsäljning av alkohol i Norge

GÅRDSFÖRSÄLJNING I Norge kommer besökare vid en alkoholproducerande gård från och med årsskiftet kunna köpa öl och cider direkt på plats. Efter ett ja i det norska stortinget införs gårdsförsäljning av drycker med en alkoholhalt upp till 4,7 volymprocent.

I Norge säljs sedan många år tillbaka öl och cider med en alkoholhalt upp till 4,7 volymprocent i vanliga livsmedelsbutiker. Med den nya lagen som antogs i maj förenklas reglerna för att få tillstånd så att dryckerna även kan säljas direkt vid alkoholproducerande gårdar.

– Det är en licens som tidigare varit knuten till livsmedelshandeln som nu anpassas så att det blir enklare för gårdar att få tillstånd, säger Knut Albert Solem som är informatör på det norska Hälso- och omsorgsdepartementet.

JOANNA WÅGSTRÖM

Världens vackraste ölbutiker?

FOTO: ISTOCKPHOTO

HALLÅ DÄR!

Peter Axelsson

ny förbundssekreterare i NBV

Efter elva år som informationschef på Svensk Biblioteksförning går Peter Axelsson över till en tjänst som förbundssekreterare på studieförbundet NBV. Varför?

– Det känns kul att få möjlighet att arbeta inom ett område där mina erfarenheter från biblioteksvärlden och nykterhetsrörelsen är viktiga. Både biblioteken och studieförbunden är ju en del av folkbildningen. **Vad blir dina uppgifter som förbundssekreterare?**

– Jag vet inte exakt, men det kommer inledningsvis att handla om att bygga kontakt med medlemsorganisationerna och om att utveckla NBV:s informations- och kommunikationsarbete.

Du är upphovsmannen bakom den prisbelönta kampanjen "Library Lovers". Kommer vi att få se en "NBV Lovers" nu?

– Ha ha, spännande fråga. Nej, men det finns massor av spännande saker som sker runt om i NBV-landet som borde synliggöras och berättas om. Men till att börja med måste jag lära mig NBV bättre.

Peter Axelsson har tidigare arbetat på Folkets Hus och Paraker och som informationschef för IOGT-NTO-rörelsen.

PIERRE ANDERSSON

Kritik riktas mot hemkörning från Systembolaget

Hemkörd sprit – från Systembolaget till dörren. Det kan bli verklighet om Carl B Hamilton (FP) får som han vill. Men IOGT-NTO är kritiskt.

POLITIK – Alkohollagstiftningen är en skyddslag. Systembolagets service ska ställas mot skadeeffekter och negativ utveckling. I första hand bör man ta hänsyn till det alkoholpolitiska, i andra hand till servicen. Dessutom är Systembolaget populärt hos svenska folket. Sju av tio vill ha kvar det som det ser ut i dag, säger Kjell-Ove Oscarsson som är vice förbundsordförande för IOGT-NTO.

I mitten på juli föreslog folkpartisten Carl B Hamilton, som också sitter i Systembolagets styrelse, i en debattartikel på DN Debatt att Systembolaget borde erbjuda internetbeställning och hemleverans av hela sitt utbud.

Enligt honom hotas monopollet av att det går att få tag på alkohol från en rad andra försäljningskanaler.

– Systembolaget har ett lagligt monopol som hela tiden utmanas dels av spritsmuggling men också av laglig privatimport. Det går redan nu att beställa vin från ett lager i Köpenhamn, Hamburg eller vart som helst, som levereras hemma vid dörren. Då är det bättre att Systembolaget ägnar sig åt hemkörning eftersom de har en striktare kontroll, säger han.

FOTO: ISTOCKPHOTO (BILDEN ÄR ETT MONTAGE)

Systembolaget måste ge ännu bättre service för att överleva. Carl B Hamilton föreslår hemleverans

Enligt förslaget ska den som beställer och tar emot alkoholen vara över 20 år, legitimation ska visas vid leverans. Beställningen ska levereras inom cirka två till fyra dagar beroende på var i landet man bor. Kunden får stå för de extrakostnader det innebär att få alkoholen levererad.

– Systembolaget måste hänga med i utvecklingen. Att ha en perfekt service är avgörande för att monopollet ska ha kvar sin legitimitet hos svenska folket.

Carl B Hamilton ser också hemkörningen som en lösning på gårdsförsäljningsfrågan.

– Då kan besökarna vid en tillverkare beställa sina varor från

Systembolaget på en dator direkt vid gården och få de hemlevererade några dagar senare.

Enligt förslaget ska Systembolaget självt få bestämma vilka öppettider som ska gälla. Idag beslutar riksdagen om tiderna.

– Det betyder inte att alla butiker ska ha öppet längre. Det är en anpassning så att man ska kunna göra hemleveranser senare än klockan 20 på kvällen.

Carl B Hamiltons förslag möttes av positiva reaktioner från samtliga partier förutom Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna. Det visar en rundringning som Svenska Dagbladet har gjort.

JOANNA WÅGSTRÖM

Ungas drickande fortsätter minska enligt undersökning

Alkoholkonsumtionen bland ungdomar fortsätter att minska och idag dricker nästan hälften av niondeklassarna ingenting. Det visar nya siffror från CAN:s årliga drogvaneundersökning.

ALKOHO Drickandet bland pojkar i årskurs nio har minskat sedan millennieskiftet. Samma trend kan ses bland flickorna från mitten av 2000-talet.

För pojkarnas del är siffrorna de lägsta någonsin under de 41 år som CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, gjort undersökningen om skol- elevers drogvaner.

Undersökningen visar att andelen pojkar i nian som druckit det senaste året har sjunkit till 55 procent. Så sent som år 2000 drack 77 procent av pojkarna i nian alkohol.

När en svensk elev väl dricker blir det dock större mängder än i andra europeiska länder, dock mer sällan.

– Omkring 20 procent av eleverna anger att de intensiv-

Unga dricker allt mindre.

FOTO: CS788 WOLFRAM STEINBERG

konsumerar alkohol någon gång i månaden, säger Björn Hibell, direktör på CAN. Också detta är en minskning jämfört med tidigare år.

Björn Hibell pekar på att utvecklingen verkar vara en del av en internationell trend.

– Tittar man på utvecklingen i exempelvis USA och Danmark så ser den liknande ut. Nivåerna är olika, men när det gäller berusning är trenden nedgående. Andra bidragande orsaker skulle kunna

vara effektiva drogförebyggande insatser och effektivare föräldra-kontroll. Också ett ökat umgänge via datorer och spel kan spela roll.

– Föräldrar har blivit bättre på att sätta gränser och prata om alkohol med sina barn, säger Maria Larsson, barn- och äldre-minister. Det finns ingen som kan påverka ungdomarna lika mycket som föräldrar som vågar ta det där snacket. Föräldrar är jätteviktiga drogförebyggare.

PIERRE ANDERSSON

34,5%

Så många av inväggen på UNF:s kongress 2011 gjordes av kvinnor. Till bakgrundsfaktan hör att det var några fler kvinnor som var ombud än män.

Ny forskning visar att motion ger fler nya hjärnceller.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Motion kan reparera hjärn-skador hos personer med FAS

FORSKNING Ny forskning visar att regelbunden motion kan hjälpa till att reparera hjärn-ska-dor hos personer som har utsatts för alkohol när de var foster. "Hjärnan är ju inte statisk bara för att man har en alkoholskada", säger Katarina Wittgard, ordförande i FAS-föreningen.

Foster som utsatts för alkohol under graviditeten kan drabbas av fetala alkoholspektrumstörningar, FASD. Vissa av dessa personer får även underdiagnosen fetalt alkoholsyndrom, FAS.

Forskare vid University of Victoria i Kanada har nu visat att de här personerna, även i vuxen ålder, kan bli hjälpta av att motionera, skriver Bclocalnews.com. Orsaken är att motion leder till att det produceras mer nya celler i hjärnan och att den kognitiva kapaciteten ökar, enligt professor Brian Christie.

JENNY STADIGS

Varumärket IOGT-NTO klättrar på ranking

I RÖRELSE IOGT-NTO hamnar på delad sjätteplats av de märken som klättrar snabbast, enligt Brand Index.

Brand Index tar hänsyn till helhetsintryck, prisuppfattning, kvalitet, kundnöjdhet,

image, rykte och ambassadörseffekt. IOGT-NTO:s varumärke klättrar 17 platser bland de starkaste varumärkena i landet och placerar sig på plats 170.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

”Ingen mer rawfood – ge mig flottiga mozzarellasticks!”

Ellinor Eriksson efter tre dagar med UNF:s kongressmat.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Saknades på UNF:s kongress?

KOMMENTAREN

Halvknall på drinkar i Miami

Ät en middag för två och få en flaska vin gratis! Läckra drinkar till rabatterat pris! Beställ tre daiquiris och få en på köpet! Jag befinner mig i Miami. Det är sommar, hett och fuktigt som i en varmluftsugn och det flashiga området kring Miami Beach kryllar av solbrända semesterfirare och lediga, avslappnade Miami-bor. Gigantiska solbrillor trängs med rosa skjortor, kortkorta shorts och slankiga klänningar. Bara bruna trimmade ben och häpnadsväckande höga klackar med massor av strass. Blingbling till höger och äkta glitter till vänster.

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Maria Zaitzewsky Rundgren

på en matbit. Eller så sippar man bara på sin smarriga lilla cocktail och ser cool ut. Här ligger doften av flärd och jetset tung. Och med flärden kommer alkoholen. Överallt basunerar budskapet ut; drick, drick drick! Överallt balanserar nätta servitriser brickor fyllda med Absolut Amore, Cosmopolitan, Daiquiri och Capirinha. Stämningen är hög, det är fest i luften redan klockan sex.

Men hur fräsch är det egentligen att bli halvknall på drinkar när den tropiska hetan får svetten att forsa ner över ryggen? Och hur gör man om man inte vill ha en gratisflaska vin till maten? Tja, eftersom USA är ett fritt land kan man förstås beställa läsk, lemonad eller vatten. Men det kostar. Ungefär lika mycket som de färgglada drinkarna. Och hundra procent dyrare än vinet vi hade fått till maten. På köpet får vi en förvirrad, lite frågande blick från servitrisen. Är ni säkra på att ni inte ska ha en cocktail före maten?

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN
REPORTER PÅ ACCENT

FOTO: ISTOCKPHOTO

Fler ungdomar testar cannabis. Nu satsar regeringen 48 miljoner kronor på att vända trenden.

Regeringen satsar mot cannabis

Allt fler ungdomar testar cannabis i Sverige. Nu vill regeringen vända trenden genom att satsa 48 miljoner kronor på kampanjen "Testa dina gränser". Detta trots att kampanjen vid ett pilotprojekt i Skåne inte lyckats påverka ungdomarnas attityder till cannabis.

NARKOTIKA Nu vill regeringen sätta stopp för utvecklingen. Under fyra års tid, förutsatt att riksdagen säger ja, ska Statens folkhälso-

institut, FHI, få 12 miljoner kronor årligen för att minska användandet av cannabis bland ungdomar.

Merparten av pengarna ska gå till kommunikationskampanjen "Testa dina gränser". Kampanjen, som går ut på att stärka ungdomars negativa attityder till cannabis, prövades i Skåne under tre månader hösten 2010. Efter pilotprojektet hade ungdomarnas attityder till cannabis inte förändrats, även om kunskapen om drogen hade höjts något.

– Vi förväntade oss inte att vi skulle kunna påverka ungdomarnas attityder på så kort tid, det bekräftades också i utvärderingen, säger Lisen Sylwan, informations- samordnare på avdelningen

för drogprevention och spel vid FHI.

Några faktiska beteendeförändringar – att färre ungdomar röker cannabis i Skåne – gick inte heller att se.

– Det var värdefullt på andra sätt. Vi kunde se vilka argument som gick bäst hem och vi kunde se hur ungdomarna reagerade.

Utöver "Testa dina gränser" ska FHI samarbeta med tull, polis och socialtjänsten för att begränsa tillgången och efterfrågan på cannabis.

Exakt hur arbetet ska lagas upp ska FHI presentera för Socialdepartementet senast den 15 september 2011. Satsningen ska utvärderas löpande under tiden den pågår.

JOANNA WÅGSTRÖM

IOGT-NTO startar socialt företag och stödboende i Falun

Vildmarkspensionatet i dalabyn Svartnäs håller på att förvandlas till ett stödboende för människor som har levt med missbruk, psykiska problem och som inte riktigt hittar sin plats i samhället. Många har genomgått flera resultatlösa behandlingar.

IRÖRELSE Här har också det sociala företaget Vildhjärta Dalarna AB, nyligen sett dagens ljus. Stödboendet och företaget drivs i samma anda som Gamla Elverket, som ägs av IOGT-NTOs lokalförening på orten. Modellen är ett socialt företag som formas efter dem som bor och är verksamma här. Det ska skapa delaktighet

och trygghet, berättar Tommy Johansson, en av initiativtagarna och eldsjäl på Gamla Elverket.

– Bolagets mål är att skapa arbetstillfällen för folk med olika typer av funktionshinder och bygga ett levande arbetskooperativ. Många som söker sig hit har ADHD eller någon annan bokstavsdiagnos och behöver bygga upp sin självkänsla genom arbete och gemenskap, säger Tommy.

Tanken är att hjälpa till med byggjobb i trakten tillsammans med hantverkare, starta honungsproduktion och bakning i mindre skala.

Anledningen till att man köpte vildmarkspensionatet var främst behovet av mera plats. Det är stort – 1500 kvadratmeter – och

inhyser restaurangkök, matsal och många rum. Maxantal personer på stödboendet är satt till 12, för att inte verksamheten ska bli alltför stor. Resten av utrymmet kommer att hyras ut till bland annat konferensgäster.

Vildhjärta Dalarna AB drivs med hjälp av egna inkomster, samt bidrag från kommunen och lönebidrag. I nuläget har verksamheten sju anställda, varav sex med lönebidrag.

– I framtiden hoppas vi kunna anställa 15–20 personer, säger Tommy Johansson. Han menar att nyckeln är tidigare upparbetade kontakter med polis och kommun och att man har erfarenhet från Gamla Elverket.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

”Kan någon förstå att jag inte vill ha den jävla alkoholen, JAG VILL UTVECKLAS ERA JÄVLA FASCISTER!!”

@kvadrater på Twitter var för ung för att komma in på ett seminarium under Almedalsveckan – för att det serverades alkohol där.

Sara tar över IOGT-NTO:s verksamhet

NYTT JOBB Sara Heine blir ny chef för verksamhetsenheten på IOGT-NTO. Hon tar över efter Peter Moilanen som lämnat posten för att bli generalsekreterare. – Det ska bli jättespännande och en utmaning att leda det

arbetet, säger hon.

Sara Heine började på IOGT-NTO 1999 och har länge arbetat med främst inter-

nationella frågor. Sara Heine tog över tjänsten som chef på verksamhetsenheten den 3 juli.

– Det blir en ny utmaning för mig att leda en grupp men det är en nyttig utmaning. För mig handlar det om att hela tiden utmana mig själv och att våga prova på nya områden, säger Sara Heine.

JOANNA WÅGSTRÖM

BILDEN

FOTO: ODD ANDERSEN

FOTO: FELICIA HEDSTRÖM

"Vårt svar är mer demokrati, mer öppenhet och mer humanitet. Men aldrig naivitet."

Norges statsminister Jens Stoltenberg två dagar efter terrorattackerna i Norge.

Intensiv vecka i Jämtland

Sista veckan i juni invaderades Åre i Jämtland av 938 nykterister. I fem dagar var det förhandlingar, fest och äventyr som gällde för dem som tagit sig till IOGT-NTO-rörelsens kongresser.

TEXT OCH FOTO JOANNA WÅGSTRÖM

Från vänster: Vivan Aman, Barbro Jacobsson, Marianne Ståhlberg, Thelma Olsson Bylin, Anna Osterholm och Per Wihlborg satt och njöt av det fina vädret och de vackra vyerna under invigningsfesten.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Äventyr och förhandlingar

Kongressen 2011 arrangerades av Jämtlands distrikt på turistorten Åre. 313 IOGT-NTO:are tog sig dit för att delta i arrangemanget som såg lite annorlunda ut än vad det gjort tidigare år. Kongressen pågick i fem dagar och under tre av dem var det förhandlingar från morgon till kväll för ombuden. Något som inte var så uppskattat hos alla.

– Det har varit väldigt intensivt. Vi har suttit i förhandlingar från åtta på morgonen till tio på kvällen. Då är jag för trött för att göra något efteråt, säger Ulf Eriksson som var ombud för Dalarnas distrikt under kongressen.

Och han får medhåll:

– Det är tråkigt när man går in på morgonen och kommer ut på kvällen. Man hinner inte se någonting av de vackra omgivningarna, säger Bo Bergman som var ombud för Göteborgs distrikt.

För de deltagare som inte var ombud fanns det däremot möjligheter att ge sig ut på olika äventyr i Åre. Forsränning, vandring på Åreskutan, cykling nedför berget och kajakpaddling var några av de aktiviteter som erbjöds.

– Det bästa under kongressen har varit äventyren, säger Adde Adolfsson från Södermanland som passade på att vandra

på Åreskutan, åka forsränning och laga mat över öppen eld.

Förhandlingarna avslutades under fredagskvällen och på lördagen arrangerades seminarier under hela dagen. Deltagarna kunde bland annat få lära sig mer om de nya medlemmarna i IOGT-NTO och hur man gör en vassare distriktstidning.

Eva Persson som var samordnare för IOGT-NTO:s kongress var nöjd med uppbygget.

– I Göteborg var det väldigt få deltagare på seminarierna eftersom ombuden satt i förhandlingar. I år var det mycket folk som deltog så det blev som planerat, säger hon.

På hotell Tott där UNF:arna bodde fanns det i vanlig ordning ett nattcafé där det såldes både nyttiga och onyttiga god saker. UNF:s förbundsstyrelse bjöd också traditionsenligt på en show under veckan.

Andra grejer som händer under veckan var; invigningsfest, lägerbål, Drogvägrarnas kulturfestival och supergala, discon och så klart avslutningsfesten.

– Jag tycker att det har varit jättetrevligt, säger Cariina Sundström från Göteborg som hade med sig en av kongressens yngsta deltagare - Liv Lanefeldt, sju månader. ■

Kongressen i siffror

8

UNF-bussar

1 chartratåg

313

IOGT-NTO:are

128 junisar

56

funktionärer

395 UNF:are

697

rumsnätter på Holiday club

0 äpplen på kongressområdet

3494

luncher på Holiday club

380 liter fil till UNF:s frukost

1

partiledarbesök

GABRIELLA FRANZÉN & JOANNA WÄGSTRÖM

Naturskön vandring på Åreskutan

Vacker utsikt och en rejäl promenad. Det fick de kongressdeltagare som valde att vandra på Åreskutan. Accent hängde med ett gäng ut på tur.

– **Vi packar in** i bilen och åker till fjällgården, därifrån går vi, säger Philip Harlaut från Åreguiderna till truppen på åtta personer som står redo, klädda i fritidskläder och med rejäla skor, för en vandring på Åreskutan.

Den något blåsiga och mulna torsdagsförmiddagen har satt stopp för turen med kabinbanan upp till toppen på berget. Istället blir det en bilfärd halvvägs upp och vandring på lägre höjd.

Turen går mot Nalleklippan.

Richard Carlstedt, som är yngst i gruppen pinnar på med en väldig fart medan han förklarar att myskoxar har en hjärna lika liten som en golfboll.

– Det finns myskoxar som ger sig på

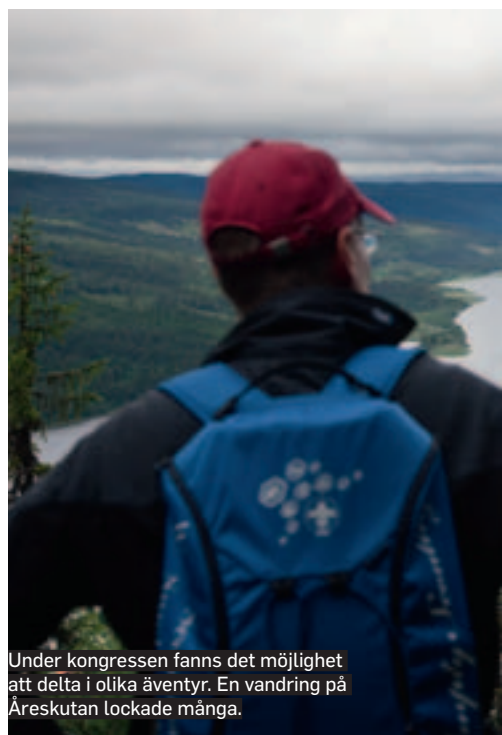
pistmaskiner. De har ett så här tjockt pannben, säger han och håller upp händerna med cirka 15 centimeters mellanrum.

Vandringen går upp och ner för slingriga stigar, landskapet är grönt, backigt och frodigt. Då och då stannar gruppen till för att beundra utsikten. Ibland skymtas en lämmel som snabbt kilar in i skogen när någon kommer för nära.

Nalleklippan är en populär utsiktsplats som det är lätt att ta sig till berättar guiden Philip Harlaut när sällskapet anlant. Det är också en plats som är relativt orörd – vilket betyder att Skistar, företaget som driver liftarna i Åre, inte har kört dit en massa bänkar som turisterna kan sitta på.

– Det är skönt att komma ut och gå, säger Ing-Britt Norberg. Det är jättebra ordnat med de här aktiviteterna. Jag är bara medföljare och då är det kul att det finns någonting att göra, säger Ing-Britt Norberg från Stockholm.

Trots att hon och maken Nils-Ove är

Under kongressen fanns det möjlighet att delta i olika äventyr. En vandring på Åreskutan lockade många.

pensionärer är det inga problem att hänga med under vandringen.

Efter cirka två timmar bland stock och sten byts träden ut mot hus och stigen breddas till en väg. Gruppen har kommit ner till Tottbyn, ett av de äldre områdena

ENKÄT: Vad har det varit bästa och sämsta under kongressen?

Carola Hedman,
48 år, suppleant,
Norrbottens distrikt

– Det bästa har varit att få delta i själva förhandlingarna. Det är kul att känna att man deltar i förändringsarbetet. Det sämsta har varit att det blir splittrat när alla bor på olika ställen.

Nils-Algot Nilsson,
87 år, deltagare,
Skånes distrikt

– Invigningsfesten var det bästa. Den var högtidlig, maten och platsen var bra. Sedan har vi varit till Tännforsen och åkt kabinbanan, det var bra. Ingen-ting har varit det sämsta.

Emma Jonsson,
14 år, JUNF-lägre,
Örnsköldsvik

– Det bästa är allt folk jag träffat. Alla är så snälla och trevliga fast man aldrig träffat dem förut. Det sämsta är maten på Tott hotell. Vi har fått matpaket som det bara är gegg i och igår fick vi Risifrutti till lunch.

Linnea Westman,
14 år, JUNF-lägre,
Örnsköldsvik

– Det bästa har varit att jag har lärt känna mycket folk. Det sämsta har varit att ledarna ska bestämma så mycket. De säger att vi ska komma i tid och sedan är de sena själva.

Adde Adolfsson,
53 år, deltagare,
Södermanlands distrikt

– Det bästa har varit att man kan göra så mycket olika äventyr. Jag har varit på vandring på Åreskutan, forsränning och lagat mat över öppen eld. Det bästa var forsränningen. Det sämsta har varit att UNF:arna har varit på så långt avstånd.

Skoj på JUNF-läger

Ett femtiotal unga deltog i JUNF-lägret under kongressen i Åre. Downhillcykling, äventyrsbad och besök på chokladfabriken stod på schemat. "Det är asbra", säger Norea Appleby, 12 år.

I slutet på juni anlände 50 ungdomar spända av förväntan till Åre för att i sex dagar ägna sig åt skoj och äventyr på JUNF-lägret. Vandring på Åreskutan, downhill-cykling nedför berget, Åres chokladfabrik och klappa älgar var några av de saker JUNF:arna fick prova på.

Linn Rohde Larsson, 15 år, från Järvsö och Norea Appleby, 12 år, från Ljungsbro, var supernöjda med lägret.

– Det roligaste var lätt downhill, säger Linn Rohde Larsson.

– Och att träffa så mycket nya vänner, säger Norea Appleby.

Tanken med JUNF-lägret är att det ska fungera som en övergång från Junis till UNF.

– De som kommer från Junis får chans att göra häftiga saker och se lite hur det är att vara med i UNF. Men vi är många ledare, vilket det inte är inom UNF, säger Per Forsström från Söderhamn som var ledare under lägret.

Totalt var det 20 ledare på 50 barn.

– Vi räknade med att det skulle bli ungefär 120 barn. Varför det inte blev fler vet vi inte, säger Per Forsström.

Men trots att de blev färre än väntat var lägret lyckat enligt honom.

– Alla deltagare har varit jättepositiva till allt som vi har gjort så det har gått jättebra. ■

i Åre, precis bredvid Tott Hotell där UNF håller till under kongressen.

Här tar vandringen slut och ett nöjt gäng tackar guiden för turen. Sedan bär det av till lunchserveringen. Efter en tur på skutan är det mat som gäller. ■

"De som kommer från Junis får chans att göra häftiga saker och se lite hur det är att vara med i UNF."

Kreativitet och äventyr på UNF:s verkstäder

Närmare 400 personer deltog i UNF:s kongress. De som inte satt i förhandlingar hela dagarna kunde ägna sig åt att tillverka smycken, bygga flottor eller dansa. Utbudet var stort på UNF:s verkstäder.

Varje dag under kongressen arrangerade UNF en rad olika verkstäder. Där kunde ungdomarna testa allt från att lära sig att fotografera till att klättra klättervägg. Den som ville vara ute i naturen kunde delta i ut- och njut-verkstan eller äventyrmixen. Föredrog man att vara inomhus så fanns det bland annat dans, teater eller smykestillverkning att välja bland.

Cirka 280 personer deltog i verkstäder under kongressen.

– De var den populäraste aktiviteten under veckan, säger Björn Karlsson som var kongressansvarig. ■

FOTO: FELICIA HEDSTRÖM

På UNF:s äventyrsverkstad byggde deltagarna flottor en dag.

De viktigaste besluten från kongressen i Åre

Nytt system för pengar till distrikten

Efter en lång debatt landade kongressen i nya principer för hur pengarna till distrikten ska fördelas. I allt väsentligt gick resursutredningens förslag igenom.

Idag utgörs större delen av stödet till distrikten av en den så kallade 350-kronan, ett rörligt stöd som ger mer pengar ju fler medlemmar distriktet har.

Kongressens beslut innebär i korthet att 350-kronan omvandlas till ett fast stöd till varje distrikt om 300 000 kronor som villkoras till anställning av en distriktskonsulent. Till detta kommer ett mindre rörligt stöd om 150 kronor per medlem och år.

Beslutet innebär också inbyggd gräns som säger att distrikt som har under 800 medlemmar får nöja sig med 150 000 kronor i fast konsulentstöd.

Thelma Ohlsson Bylin, ombud från Jämtland, menade att ett lägre stöd till små distrikt blir en slags bestraffning, även om det kanske är de små som behöver mest hjälp.

– Det är en knäpp på fingrarna till de små distrikten, kan man inte få fler medlemmar ska ni inte heller ha en anställd konsulent.

Martin Kjellin från Uppsala riktade kritik mot att det fasta stödet villkoras till anställning av konsulent.

– Det här är en övertolkning av distriktens önskemål om att ha möjlighet att anställa, det är inte samma sak som att ha en skyldighet att göra det. Det är för mycket detaljstyrning.

Resursutredningens övriga förslag om att ta fram gemensamma redovisningsrutiner samt utreda intresset bland distrikten för att köpa ekonomi- och löneadministration från förbundskansliet antogs också av kongressen, dock med tillägget att sådana rutiner ska samordnas med UNF och Junis.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Maj-Lis Löw avgick från förbundsstyrelsen i och med kongressen i Åre.

Het debatt om styrelsearvoden

Kongressen gick på valberedningens förslag, som innebär att arvodet till förbundsordföranden motsvarar en heltidslön på omkring 65 000 kronor.

Beslutet innebär i korthet att arvodet för förbundsordföranden ska uppgå till 7,5 inkomstbasbelopp för en halvtidsarvodering. Omräknat till heltid motsvarar detta en månadslön på 65 125 kronor. Flera ombud uttryckte under debatten att valberedningen har hittat en bra princip och att nivåerna är rimliga, men det fanns också kritiker.

– Jag tycker att nivåerna är för höga, sade Martin Kjellin, ombud från Uppsala. Det är viktigt att säga att det här inte handlar om enskilda individer utan om att hitta rätt principer. Mitt förslag är att nivåerna minskar med en tredjedel.

Lars Larsson från Jönköping menade däremot att uppdraget som förbundsord-

förande är unikt och att det är ett arbete som är svårt att värdera. Ann-Marie Engström från Gotland höll med.

– Jag tycker att valberedningen har gjort ett bra arbete och en rimlig bedömning av nivån.

Ekonomiutskottets förslag om att lönerna för valda ledamöter inte ska överstiga riksdagsledamöternas lönenivå avslogs. ■

Fakta Arvoden

Ordförande: Halvtidsarvodering omfattande 7,5 inkomstbasbelopp (motsvarar månadslön på heltid på 65 125 kronor)

Vice ordförande: Trekvartsarvodering omfattande 9 inkomstbasbelopp (motsvarar månadslön på heltid på 49 000 kronor)

Ett inkomstbasbelopp är 52 100 kronor för 2011

"Även om vi ger förbundsstyrelsen mandat ska inte en så stor fråga som en ny logotyp dyka upp som en överraskning"

Ny styrelse vald av kongressen

Anna Carlstedt omvaldes till förbundsordförande och fyra nya ledamöter kom in i styrelsen.

En av de nya ledamöterna är Andrine Winther, 34 år från Värmdö utanför Stockholm. Hon kommer ursprungligen från Skaraborg och arbetar idag för Socialdemokraterna i riksdagen. Per Eriksson, Stockholm, är 41 år gammal och har sedan länge ett engagemang inom Nykterhetsrörelsens Scoutförbund. Han jobbar idag för Svenska Scoutrådet med internationella frågor och utvecklingssamarbeten.

Pia Magnusson, Solna, är 48 år och gör comeback i styrelsen. Hon arbetar som politisk sakkunnig i riksdagen med socialförsäkringsfrågor. Magnus Lagergren är 38 år och bor i Stora Mellösa. Han är politiskt aktiv inom KD och arbetar som Näringslivsutvecklare inom Örebro kommun. ■

Nya loggan blir kvar

Motionen om att riva upp IOGT-NTO:s nya grafiska identitet avslogs av kongressen. Men flera ombud var kritiska över förbundsstyrelsens behandling av frågan.

För några månader sedan presenterades IOGT-NTO:s nya grafiska identitet som bland annat innehåller en ny logotyp. En motion till kongressen kritiserade det faktum att förbundsstyrelsen fattat ett så viktigt beslut utan att fråga medlemmarna och ville riva upp hela den nya grafiska identiteten.

– Det här var ett odemokratiskt beslut, sade Sigrid Söderholm, en av motionärerna. Den nya logotypen presenterades bara månader före kongressen, varför var det så bråttom?

De ombud som uttalade sig i frågan var samtliga positiva till den nya logotypen, kritiken handlade snarare om hur proces-

Fakta Den ny valda styrelsen

Förbundsordförande: Anna Carlstedt, Stockholm

Vice ordförande: Kjell-Ove Oscarsson, Hässelby

Sekreterare: Carl-Åke Andersson, Nyköping (tidigare ledamot)

Kassör: Åsa Hagman, Upplands Väsby

Studieledare: Jan Linde, Mölnlycke

Ledamöter:

Siv Bard, Örnsköldsvik

Salam Kaskas, Göteborg

Lena Nilsson, Nybro

Monica Ståhl, Storfors

Per Eriksson, Stockholm (ny)

Pia Magnusson, Solna (ny)

Andrine Winther, Värmdö (ny)

Magnus Lagergren, Stora Mellösa (ny)

sen fram till beslutet såg ut.

– Den här frågan har hanterats dåligt av förbundsstyrelsen tycker jag, sade Linus Perlerot, ombud från Uppsala. Nu försöker man få det här att framstå som en icke-fråga. Transparens är en viktig demokratifråga – även om vi ger förbundsstyrelsen mandat ska inte en så stor fråga som en ny logotyp dyka upp som en överraskning.

Anna Carlstedt försvarade förbundsstyrelsens agerande, men medgav att gränserna för hur långt styrelsens mandat egentligen sträcker sig ibland är suddiga.

– Vad vi ska göra är alldeles självklart en kongressfråga, men hur vi ska göra det kan beslutas på olika nivåer.

Kongressen beslutade att avslå motionen och låta den nya logotypen bli kvar.

PIERRE ANDERSSON

Inget straff för supande föräldrar

IOGT-NTO:s kongress bestämde sig för avslå motionen om att "bestraffa supande föräldrar som sätter barns liv i akut fara".

I princip alla talare uttalade ett stöd för tankarna i motionen om att föräldrar som ansvarar för barn inte bör dricka sig berusade. Under diskussionen framkom dock tung kritik mot förslaget att göra detta straffbart.

– Jag växte upp med en förälder som missbrukade, men jag hade ändå inte velat att de skulle ha straffats, vi måste hjälpa, sade Linus Perlerot, ombud från Uppsala.

Förbundsstyrelsen stod till en början kvar vid sitt stöd till motionen.

– För mig har politik alltid varit att vilja, sade Carl-Åke Andersson från förbundsstyrelsen. Om ingen hade haft viljan hade vi inte haft lagar mot barnaga eller fylleri på sjön – lagar som med åren har fått en acceptans. Det är inte vi här i församlingen som skriver lagarna, men vi har ett ansvar att leda utvecklingen och inte vara sista vagnen som bromsar.

Stockholmsbänkens Camilla Berner yrkade avslag på motionen men lade fram ett alternativt förslag som innebär att IOGT-NTO "tydligt ska uppmärksamma barnens utsatta situation när föräldrar och andra vuxna är berusade i barns närvaro".

Detta förslag anslöt sig både förbundsstyrelsen och beredningsutskottet till efterhand, och det blev också kongressens beslut.

PIERRE ANDERSSON

Medlemsavgiften höjs – för vissa

Kongressen beslutade att ta bort systemet med familjeavgifter – något som i praktiken innebär en höjning för många medlemmar.

Tidigare har IOGT-NTO haft ett system där den äldsta i familjen betalat en avgift på 150 kronor per år, medan övriga i familjen kommit undan med 75 kronor. Beslutet på kongressen innebär att samtliga medlemmar från och med nästa år betalar 150 kronor. ■

Under fem sköna sommarkdagar i mitten av juli anordnade en IOGT-NTO-förening i Linköping för första gången ett familjeläger på **gården Aspan utanför Ronneby**. Helt utan konflikter gick det dock inte.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **JAN-OVE RAGNARSSON**

Familjeläger med spännande möten

Rejåla utrymmen inne och ute, bra köksmöjligheter och en härlig natur var avgörande för vårt val av plats, konstaterar lägersamordnaren Jan-Ove Ragnarsson och tillägger att det faktum att man kunde utnyttja IOGT-NTO-rörelsens egen lägeranläggning kändes extra roligt.

Totalt deltog 35 personer på lägret varav drygt hälften var barn mellan 6 och 13 år. Rekryteringen skedde främst via IOGT-NTOs kamratstöd, kommunens utförare, Unga KRIS och hemsidan Sommarlov åt Alla.

En del av lägret gjordes gemensamt för alla, men det fanns också mycket att välja på efter egna intressen. Alla fick göra egna saker till lägret, t.ex. sittunderlag och lägertröja. Lite äventyr hanns också med när alla barn fick gömma sig för föräldrarna i ett gammalt militärt skyddsvärn. Kul tyckte både barn och vuxna!

Lägerdagarna hade lite olika teman med inriktning på internationellt, profilfrågor och hantverk. Praktiska saker blandades med lekar och lite mer seriösa inslag. Varje kväll avslutades med lägerbål. Det fina vädret bidrog till att allt kunde genomföras utomhus.

När nya människor träffas uppstår många spännande möten men också kulturkrockar. En övervägande del av deltagarna lever i socialt utsatta miljöer och det uppstod några konflikter, men ingenting vi inte kunde lösa, säger Jan-Ove Ragnarsson och berättar att man hade anlitat hela åtta ledare med olika roller och erfarenheter, just för att kunna hantera eventuella problem.

Tankarna på att anordna ett familjeläger växte fram som ett resultat av studiecirkeln "Utveckla föreningen".

Lägerdagarna hade olika teman där praktiska saker blandades med lekar och mer seriösa inslag.

– Vi ville jobba mer i projekt och verkligen känna att vi gör nytta med vår verksamhet. Vi frågade oss; vad kan vi? Vad vill vi och vad kan vi göra? Kan vi bli en kraft som gör skillnad? Därefter etablerade vi ett samarbete med kamratstödet och drog igång den konkreta planeringen, säger lägersamordnaren Gunilla Ragnarsson. Hon menar att genom att anordna ett sådant här familjeläger blir IOGT-NTO mer kända och får en konkret relation till omvärlden.

Och att lägervistelsen har varit en fantastisk upplevelse vittnar många av deltagarna om. För flertalet var det här sommarens enda möjlighet till lite rekreation och miljöombyte.

–Vi sticker inte under stol med att vårt familjeläger har en tydlig social profil. Vi vänder oss till familjer som inte har egna förutsättningar att få en semesterupp-

levelse. Trots det låga priset på 500 kronor per vuxen och 200 per barn inklusive allt, var det ändå många som inte kunde bekosta detta själva. Nu hoppas vi kunna upprepa succén kommande somrar, säger Jan-Ove Ragnarsson. ■

Fakta om familjelägret

- Lägertid: 5 dagar 9-13 juli
- Plats: IOGT-NTOs kurs- och lägergård Aspan utanför Ronneby.
- Lägerprogram: Internationellt med batik, lekar och danser. Upptäcktsfärd i naturen. Om IOGT-NTO-rörelsen och kamratstöd. Hantverk med tovning, flätning, gipsmasker och båtar. Lägerbål. Varje dag valbara stationer med roddbåtar, kanoter, fiske, bad, lekredskap, cirkusprylar, teaterkläder m.m.
- Antal deltagare: 35 fördelat på 11 föräldrar, 16 barn och 8 ledare.

IOGT-NTO:S VERKSAMHETSFORUM 2011

IOGT-NTO:s Verksamhetsforum är tillfället där du träffar IOGT-NTO:are från hela landet under en inspirerande helg för att lära och umgås. Programmet är fyllt av gemensamma föreläsningar kring aktuella alkoholpolitiska teman och valbara seminarier med kunskap, idéer och inspiration.

Datum: 11–13 november 2011

Plats: Tollare folkhögskola, Saltsjö-Boo

Kostnad: 1000 kr inkl resa med billigaste färdssätt, enkelrumstillägg 600 kr

Anmälan: senast 21 oktober på www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05

Pumpen 2011

Årets mest nervkittlande frågetävling, JAAA!

Under en intensiv timme tävlar tusentals deltagare i olika lag runt om i Sverige, i Pumpen. I tävlingen är nästan allt tillåtet för att hitta de rätta svaren... Uppslagsverk, miniräknare, telefoner, webben och vänner är till stor hjälp för att underlätta arbetet. Pumpen är en välkänd prövning inom IOGT-NTO-rörelsen, tävlingen har arrangerats över 45 år!

Boka in torsdagen den 17 november
kl 20.00–21.00

För mer information se www.iogt.se/pumpen

Finansiera din projektidé

Här är kursen för dig som behöver verktyg för att finansiera din projektidé. Vi utgår från den lilla, lokala projektidén, konkretiserar den och lär oss om olika finansieringsvägar och försöker utveckla ditt kunnande för att skriva en tydlig och säljande projektansökan.

Tid: 21-22 oktober, start kl 10.00 på fredagen och avslutning kl 16.00 på lördagen.

Plats: Wendelsbergs folkhögskola i Mölnlycke.

Kursavgift: IOGT-NTO och JUNIS: 1.000:- inkl helpension med logi i dubbelrum samt reseersättning med billigaste färdssätt.

NBV: Ingen kursavgift eftersom kursen genomförs inom ramen för NBV akademien. NBVs resefördelningsprinciper gäller.

Enkelrumstillägg 350:-, oavsett organisationstillhörighet.

Anmälan: Senast 30/9 behöver vi din anmälan. Anmälan sker via webben, www.iogt.se/utbildningar.

Frågor: Om du har frågor om kursen är du välkommen att kontakta Eva Blomqvist, 08-672 60 31 eller eva.blomqvist@iogt.se

Sedan införselkvoterna försvann har privatinförseln av alkohol exploderat. Nu är den uppe i **40 miljoner liter alkohol per år**. Och det är bara de lagliga mängderna från Tyskland. TEXT OCH FOTO JOANNA WÅGSTRÖM

INGA GRÄ

SÅ FLYTER SPRITEN FRITT FRÅN TYSKLAND

Flaskorna i kundvagnen skallrar när Calle Persson, 22 år från Unnaryd, drar den tunga vagnen över parkeringen utanför Border Shopen i Puttgarden, Tyskland. Vagnen är fylld med 25 flak starköl och tio liter sprit, eller med 170 fyllor, om man hellre vill räkna så. Calle Persson och två kompisar satte sig i en skåpbil i Unnaryd klockan tre på natten. Alla jobbar i byggbranschen. Bilen är en firmabil. 08.30 anlände de till sprithimlen, som de kallar den tyska gränshandeln. Halva priset på sprit, det är himlen.

– Det är billigt. Det är därför vi har åkt hit, säger Calle Persson som är ung och vältränad. Han ser inte ut som en person som dricker sig full tre gånger i veckan.

– Självklart kommer jag inte dricka allt det här själv, säger han och pekar på den välpackade kundvagnen, även om det kan bli rätt mycket på sommaren.

Kompisar och familj ska också få. Och lite ska säljas. Det rör sig inte om någon organiserad smuggling, bara om att sälja lite för att finansiera sitt eget.

Inför den svenska gränskontrollen har de en plan.

– Det är midsommarfest, personalfest, sommar. Vi har planer ända upp till plan D. Nervöst är det, jag är så dålig på att ljuga, säger Calle Persson.

Privat bruk? Så länge en person kan hävda att alkoholen är för privat bruk kan de ta med hur mycket alkohol som helst till Sverige.

Men killarna har inte mycket att oroa sig för. Det finns inga regler för hur mycket alkohol en svensk får köpa med sig från ett annat EU-land. Så länge man kan hävda att det är för privat bruk är gränserna öppna.

Varje dag passerar tusentals svenska bilar tullkontrollen fullastade med alkohol – helt lagligt. Enbart från Tyskland förs varje år 25 miljoner liter öl, fyra miljoner liter sprit och tio miljoner liter vin in i Sverige den lagliga vägen.

Utöver det tillkommer smugglingen. Under 2010 smugglades 24 miljoner liter öl, 2,7 miljoner liter sprit och nästan två miljoner liter vin in i Sverige. Handeln kostar Sverige 2,2 miljarder per år enbart i förlorad alkoholskatt.

Klockan sex på morgonen varje dag slår Border Shopen upp sina portar. Vanliga bilar, kombibilar, bilar med släp och skåpbilar, fyller snabbt parkeringen. De flesta har svenska nummerplåtar. Stund-

NSER

tals bildas det köer in i butiken som är fylld med storpack alkohol. En våning för sprit, en för vin, en för öl och en för godis.

Hälften av kunderna i Border Shopen, som drivs av färjebolaget Scandlines, är svenskar enligt företagets uppgifter.

– Vi har 40 kilo tillgodo. Och så vart det två flak öl mindre så då har vi 60 kilo tillgodo, säger Yngve Karlsson från Trollhättan som åkt till Tyskland för första gången med sin fru och två vänner. Alkoholen är till en 40-årsfest. På Systembolaget skulle kalaset ha kostat 16 000 kronor, i den tyska gränshandeln betalar paret 6 000 kronor. Plus resan på 1 700 kronor.

Utrustade med en kombibil med hyrsläp kan de ta med sig 37 flak öl, ett gäng dunkar med vin och sprit plus kompisar-nas inköp utan risk för att överlasta.

Eftersom det inte längre finns några införselkvoter händer det att polisen står vid gränskontrollen och väger bilar som passerar. Vid överlast plockas extrakilona bort direkt på plats och köparen riskerar böter. Det är vikten inte mängden som

TULLEN: "DET ÄR LAGLIGT ATT KÖPA SPRIT I TYSKLAND"

Dagligen passerar tusentals bilar fullastade med alkohol tullkontrollerna vid Sveriges gränser. Så länge alkoholen är för privat bruk kan tullen inte göra någonting för att stoppa spriten.

Tullens kamp mot spritinförseln kan närmast jämföras med Davids kamp mot Goliath. 2010 ökade tullen sina insatser. Därmed ökade spritbeslagen från 48 722 liter 2009 till 78 330 liter 2010. Vin- och ölbeslagen minskade något.

Med tanke på att det samma år smuglades in 24

miljoner liter öl, 2,7 miljoner liter sprit och nästan två miljoner liter vin, enbart från Tyskland, är det en försvinnande liten del som stoppas.

– Vi måste få fram bevis att det är ställt utom rimligt tvivel att det ska säljas. Det är svårt och kräver mycket resurser, säger Sune Rydén som är nationell specialist på alkohol- och tobaksfrågor på Tullverket och fortsätter:

– Våra resenärer, eller vad man ska kalla dem, säger att de ska ha 50-årsfest, midsommarfest och bröllop.

Det är många som ska gifta sig. När man frågar vem de ska gifta sig med säger de att det inte är klart än.

Enligt Sune Rydén skulle tullen kunna stoppa en större mängd alkohol om det fanns tydligare gränser för hur mycket alkohol som får föras in i Sverige.

– Upphovet till att vi har den stora införseln är att regelverket är så flytande. Faktum är att det är tillåtet att åka till Tyskland och handla alkohol om du ska ha det för eget bruk. Det kan vi inte göra något åt. ■

"Vi har 40 kilo tillgodo. Och så vart det två flak öl mindre så då har vi 60 kilo tillgodo"

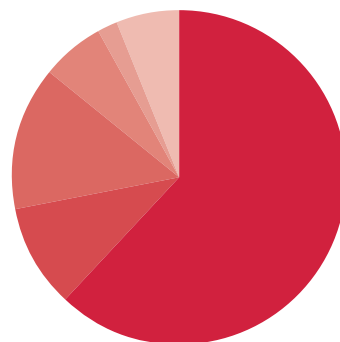
sätter gränserna. De som vill hålla sig på rätt sida av lagen ser till att hålla vikten. De som struntar i lagen lastar in så mycket det går och hoppas att polisen inte står vid kontrollen just den dagen – eftersom tullen inte har befogenhet att väga bilar.

Det har aldrig köpts så mycket öl, vin och sprit vid den tyska gränsen som nu. 2003 stod Tyskland för 38 procent av den totala införseln, 2010 var motsvarande siffra 47 procent, enligt Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, Sorad, årliga undersökning.

Svenska bryggerier sålde 43,8 miljoner liter öl till Tyskland 2010, det är 44 procent mer än 2007.

Nästan all öl som körs ner med lastbilar till Tyskland körs hem igen av svenska privatpersoner. Var tredje öl som dricks i Sverige är köpt i Tyskland. Och burkarna går inte ens att panta.

Alkoholkonsumtionen. I Sverige år 2009 fördelat på inköpsätt

Systembolaget 62% **Smuggling 6%**
Restauranger 10% **Hemtillverkning 2%**
Resandeinförsel 14% **Folköl 6%**

KÄLLA: CENTRUM FÖR SOCIALVETENSKAPLIG
 ALKOHOL- OCH DROGFORSKNINGS,
 SORAD, RAPPORT TAL OM ALKOHOL 2010

I den tyska gränshandeln handlar Svensson och smugglare sida vid sida. Allt pågår helt öppet.

På parkeringen till Nielsens discount, en av tre spritbutiker i det lilla samhället Burg några kilometer från Puttgarden, står ett tjugotal bilar på parkeringen. Samtliga är skåpbilar av större modell, sådana som rymmer mellan tio och 14 kubikmeter, och alla utom en har svensk registreringsskylt.

På Nilesens discount finns det inga begränsningar för hur mycket kunderna får köpa. Vilket lockar dit storköparna, eller ska vi kalla dem smugglarna?

Med jämna mellanrum kör truckar fram pallar med öl, vin och sprit till bilarna. Varje pall innehåller mellan 99 och 108 flak öl. Till varje bil levereras två pallar.

Peter, han vill inte uppges sitt riktiga namn, står vid en stor vit skåpbil och lastar av den första pallan som han förbeställt på internet innan han åkte ner till Tyskland. Nästa pall ska trucken komma med om fem minuter. Hans unga blonda fru står och väntar i butikens entré. Med två kundvagnar fyllda med lådvin. När Accent frågar om en intervju säger hon oroligt:

– Det där får du prata med Peter om, det är han som har beställt.

– Vi ska ha lite fest eftersom jag och min fru har fått barn och har köpt hus, säger han.

Peter har köpt 120 flak öl, det är 2880 burkar – 576 fyllor, samt vin och sprit. En rejäl fest för att fira att man fått barn.

Samma regler gäller för smugglarna som den lagliga införseln – hävda att det är för privat bruk och överlasta inte bilen så klarar du dig.

Vid lunchtid är det trafikstockning på vägarna från spritbutikerna till färjan. I kön som långsamt rör sig framåt varvas de olika typerna av spritköpare. Alla på väg till Sverige.

I den tyska gränshandeln handlar Svensson och smugglare sida vid sida. Allt pågår helt öppet. Och gränsen mellan lagligt och olagligt finns inte – allt är för privat bruk.

Bilkön löses inte upp förrän klockan 18 på kvällen. ■

Alexander Fransson (till vänster) och Joel Bengtsson från Kalmar åker till Tyskland en gång per år för att handla alkohol. "Alla svenska skåpbilar man möter i Danmark vet man ju vart de ska och hur mycket de handlar", säger Joel Bengtsson.

"POLITIKER INSER INTE HUR MYCKET MAN FÅR TA MED SIG"

Höjda skatter inom EU och minskade införselkvoter. Så vill IOGT-NTO få stopp på alkoholen som flödar in i Sverige. Accent har pratat med Sara Heine, chef på verksamhetsenheten.

Hur ser IOGT-NTO på de regler som gäller för införsel i dag?

– Införseln står för en mindre del av alkoholen i Sverige. Men är ändå ett problem eftersom det inte finns någon kontroll på den.

Hur vill ni att reglerna ska se ut?

– Vi vill ha minskade införselkvoter och höjda minimiskatter. Vi vill inte att

FOTO: FELICIA HEDSTRÖM

alkoholskatterna i Sverige ska sänkas för att minska prisskillnaden. Vi vill höja minimiskatterna inom EU istället.

Hur ska ni nå dit?

– Till hösten tänker vi sätta oss och göra en ordentlig kartläggning av det politiska läget och hur vi kan få upp den här frågan

på bordet inom EU. Vi ska jobba för att mer resurser ges till tull och polis, som en akut insats mot problemet. Vi försöker också påverka vuxnas attityder när det gäller ungdomars drickande, det har också bäring på den här frågan.

Är det realistiskt att tro att införselkvoterna kommer att sänkas?

– Jag tror att politiker inom EU inte har insett hur mycket alkohol man får ta med sig och hur det ser ut i verkligheten. Det är nog få politiker som vill att det ska se ut så egentligen. Ur ett folkhälsoperspektiv går det nog att få till en ändring. ■

Detta har hänt. Införselkvoter

1 januari 1995

Sverige blir medlem i EU. Införselbestämmelserna ändras från 11 sprit, 11 vin och 21 starköl till 1 liter sprit, 5 liter vin och 15 liter öl.

31 december 1996

Övergångsperioden på två år är slut. EU-kommissionen vill att Sverige ska anpassa sig till de gemensamma EU-reglerna senast 1 juli 2002. Sverige hotar att ta frågan till domstol och får stöd i ministerrådet för en förlängning av undantagen till 30 juni 2000.

18 april 2000

Efter förhandlingar med EU-kommissionen har Sverige gått med på att avskaffa sina undantag gradvis och att de ska vara helt borta senast 1 januari 2004. Sverige går också med på att redan 1 juli 2000 höja ölkvoten från 15 till 24 liter, och vinkvoten från 5 till 20 liter.

1 januari 2004

De sista undantagen från EU:s införselbestämmelser försvinner. Det blir tillåtet att föra in hur mycket alkohol som helst så länge det är för privat bruk. Riktlinjerna säger 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin och 110 liter öl. Men det är bara rekommendationer.

Scouter från hela världen möttes på Jambore

På Rinkabyfältet i Skåne samlades i somras **39 000 scouter från världens alla hörn**. De kom för att delta i världs-Jamboreen som i år äger rum i Sverige. Under tio dagar var det umgänge, gemenskap, friluftsliv och möten mellan människor och kulturer som gällde. TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Att regnet just den här dagen vräker ner över Rinkabyfältet i östra Skåne är inget som får nykterhetsrörelsens scouter att tappa sugen. För några dagar sedan anlände de till den länge emotsedda världs-Jamboreen där unga scouter från jordens alla hörn har samlats för att umgås, ha kul och lära sig av varandra. Och stämningen är, vädret till trots, på topp. Glada scouter klafsar runt i leran, språk man knappt hört förut bollas mellan de vita tälten och smaklökarna retas av förförande dofter från de många matställena kring Jamboreens centrala torg. Här finns länder som Japan, USA, England, Gabon, Bur-

kina Faso, Förenade Arabemiraten och Fiji representerade; sammantaget 150 nationaliteter. Flest deltagare har England med 4285 scouter. Därefter kommer svenskarna med 4070 deltagare. Av dem är dryga hundratalet med i nyktra NSF.

Eddie, Sara, Cecilia, Wilhelm, Anna och Jesper kommer alla från södra Sverige och har bara rest någon timme med lokalbussen för att komma hit. Det är en viss skillnad mot många andra, konstaterar Jesper med ett skratt.

– Här finns folk som har rest i två dygn! Några har cyklat hit genom Afrika och Europa. Men det är det förstås värt. Att få möjlighet att lära känna folk från alla dessa kulturer är en mäktig känsla.

Alla är eniga om att grejen med Jamboreen just är mötet med alla kulturer. Mixen av människor och möjligheten att knyta nya vänskapsband. Gemenskapen och glädjen. Man lagar mat, äter och sover tillsammans. Gränser suddas ut, eventuella konflikter reds snabbt ut, eftersom man hela tiden är tillsammans.

– Öppenheten och nyfikenheten är påtaglig, det är helt okej att fråga: varifrån kommer du? Vem är du? Man byter gärna sjalar och märken med varandra. Här finns bara kärlek. Inget hat och inga motsättningar. Man kramar främlingar, alla är kompisar med alla. Det låter kan-

FOTO: SCOUTERNA

Scouter så långt ögat når.

ske konstigt, men så är det faktiskt, säger Anna med eftertryck.

Mingel och gemenskap är alltså en stor del av den 10 dagar långa lägervistelsen. Men också seminarier och lekar. Varje deltagare får välja ett tema som man följer under Jamboreen. Anna berättar att hon valt Health och Human Rights och sattes i en grupp tillsammans med scouter från Wales, England och Brasilien som valt samma tema.

NSF håller själva en workshop om alkohol. Man har bjudit in organisationen ADIC från Sri Lanka som under ett par timmar per dag berättar om alkoholens negativa konsekvenser för nyfikna deltagare.

"Öppenheten och nyfikenheten är påtaglig. Här finns bara kärlek. Inget hat och inga motsättningar"

reen

Jamboreen. I siffror

- Det finns mer än 30 miljoner scouter i 161 länder, 70 000 i Sverige
- 29 000 scouter deltar i Jamboreen, 39 000 bor på området. 8000 är funktionärer.
- Flest deltagare har England (4285) och Sverige (4070). Minst antal deltagare har Botswana (1).
- Området är 800 fotbollsplaner stort.
- På området finns butiker, kiosker, restauranger, apotek, sjukvård, polis och två ambulanser
- 1300 toaletter och 400 duschar
- 77750 bananer, 30 ton potatis och 63555 liter mjölk går åt under Jamboreen

NSF. Nykterhetsrörelsens Scoutförbund

- Bildades 1970 genom sammanslagning av IOGT:s scoutförbund och NTO:s scoutförbund som bildades 1928 respektive 1927
- Förbundet har drygt 6000 medlemmar.
- Ordföranden heter Per Södergren.

Emilia Sandgren

Hur reagerar folk när ni berättar att ni är nyktra scouter?

– En del tycker det är coolt och blir imponerade över vår ståndpunkt. Men några tycker att vi är tråkiga som inte ens kan ta en öl. Många britter blir chockade över att vi är 17-18 år och inte dricker, säger Wilhelm och tillägger är årets Jamboree dock är alkoholfri. Det svenska scoutförbundet har beslutat att ingen alkohol får serveras eller förtäras på området, eftersom man vänder sig till unga mellan 14 och 17 år.

Cecilia berättar att i stort sett alla scouter från nykterhetsrörelsens scoutförbund NSF som är i ungefär samma ålder känner varandra.

FOTO: MIKKO ROININEN / SCOUTERNA

– Men nu har vi chansen att lära känna människor vi aldrig tidigare har träffat, vilket är fantastiskt kul.

För en utomstående kan det vara svårt att begripa vad det är som är så speciellt med att vara scout. Handlar det inte mest om att göra upp eld och knyta knopar?

– Haha. Jo, kanske när man är liten. Vi har alla varit scouter sedan lågstadiet. Men ju äldre man blir desto mer handlar det om gemenskapen. Man blir ett tajt gäng och det blir bara roligare med åren. Man ska absolut inte sluta i scouterna när man kommer upp i högstadiet, det är då det blir riktigt kul, konstaterar Jesper.

Gruppen är rörande ense om att medlemskapet i NSF handlar om att ha kul utan alkohol och att växa som individ genom scouting. Man får vänner för livet och lär av varandra.

Emilia Sandgren, samordnare för NSF:s scouter på Jamboreen, berättar att det är oerhört inspirerande att träffa scouter från så många länder. Man inser att det finns både likheter och skillnader.

– I USA och Japan är scouterna mer militäriska än i Sverige. Man ser sig mer som samhällsutvecklare än utvecklare av individer. I Östafrika har scouterna byggt fredsklubbar och arbetar aktivt med demokrati och fredsfrågor. I Sverige fokuserar vi mer på personlig utveckling. De gemensamma nämnarna mellan alla länder är energin och viljan att mötas och bygga broar, säger Emilia.

Hon definierar scoutingens kärna som ett freds- och demokratiprojekt där det mänskliga mötet är i fokus.

Och under dagarna som kommer ska det visa sig att det är just mänskliga möten, vänskapsband och kärlekshistorier som frodas allra mest i de vita tälten och på det vidsträckta Rinkabyfältet. ■

STÖTTAR BARNEN MED HJÄRTA

På IOGT-NTO:s **Gamla Elverket i Falun** kan barn som vill och behöver det få stöd. Verksamheten är ett komplement till kommunens stödgrupper för barn till missbrukande föräldrar.

TEXT **HELENA WANNBERG** FOTO **PER ERIKSSON**

Bulldoften sprider sig från köket, ut till hallen, in i den stora salen. Vidare till rummet med namnet "Demokraten". Liksom alla andra torsdagar klockan fem är det dags för gruppen Vildhjärta på Gamla Elverket. Hit kommer de barn som har nappat på erbjudandet om att få måla, spela musik och leka – helt enkelt göra roliga saker för sin egen skull.

– Hej, jag heter Tommy. Välkomna till Vildhjärta!

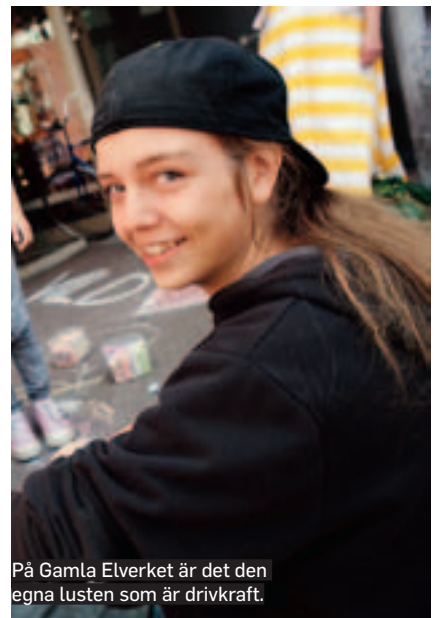
Tommy Johansson är ledare tillsammans med Marika Mikkelsen, som har lagt ut tunna madrasser i en ring på golvet. Alla vi som sitter där får säga vårt namn i tur och ordning, och sedan något man längtar efter att få göra i helgen. Den

Socialt företag.

För dem som behöver växa

- Gamla Elverket drivs av IOGT-NTO och NBV (Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet) i Falun och startade 1998 utifrån en idé om att starta en nykter alternativ kulturscen i IOGT-NTO:s lokaler – De förtappades café.
- Idag består Gamla Elverket av tre konferenslokaler, fullt utrustad musik- och teaterscen, inspelningsstudio, målarverkstad, café med mera.
- Gamla Elverket drivs som socialt företag och tar emot ungdomar och vuxna som på olika sätt behöver växa och ta makten över sina liv. Man samverkar med skola, socialtjänst, arbetsförmedling, försäkringskassa, kriminalvård med flera.
Se www.gamlaelverket.se/

På Gamla Elverket är det den egna lusten som är drivkraft.

som inte vill säga något kan vara tyst. Här är det okej att vara som man är. Glad, ledsen, arg, tyst.

Vildhjärta är en del av IOGT-NTO:s sociala verksamhet på Gamla Elverket mitt i Falun. Just idag är det fler vuxna än barn som är med på träffen.

– Så är det ibland, berättar Marika och kollar några sms från föräldrar som berättar att barnen inte kommer. Det kan finnas många anledningar till att man inte kan delta. Växelsvis boende, status för dagen. Är det få barn är det inga problem – även de vuxna som är här på Gamla Elverket gillar att leka.

– Ska vi gå och äta, undrar Therese

"Vissa som kommer hit kan nog uppleva det som ganska kaotiskt, skrattar Tommy"

Hammar. Hon har lagat spaghetti och köttfärssås, en maträtt som går hem.

Vid grytorna finns helt plötsligt många vuxna och ungdomar som hör till Gamla Elverket. Jag försöker klura ut vem som är vem, vem som gör vad. Men så ger jag upp.

– Vissa som kommer hit kan nog uppleva det som ganska kaotiskt, skrattar Tommy och förklarar att allting som sker här inte ryms i rutor i scheman.

På Gamla Elverket möter barnen vuxna som visar att det är möjligt att förändra – exempelvis att lämna ett missbruk. I de fall där barnens föräldrar inte kommer klara av att göra samma förändring får Vildhjärta-barnen chansen att "samla" på andra vuxna.

"Vill någon
berätta om
hur det är
hemma så är
det ingen som
blir chockerad"

Efter middagen går Tommy ut en sväng och kommer tillbaka med en stor och lurvig schäfer. Ett ljus tänds i Jamilas ögon och hon och Emilie sätter sig genast och klappar hunden Shiva. Tommy, Marika och några av de andra sitter och bara snackar en stund, medan barnens uppmärksamhet riktas mot Shiva.

Jamila sätter sig på golvet, tätt intill hunden. En lång stund ser Jamila och Shiva varandra djupt i ögonen. Schäfern Shiva ger flickan en lång blöt puss, rakt i ansiktet. Jamila ler.

Vildhjärta är till för att stötta barn, men det är ingen terapi. Vill någon berätta om hur det är hemma så är det ingen som blir chockerad, men det är inte Vildhjärtas syfte att få barnen att prata. Den ideella verksamheten på Gamla Elverket är ett komplement till exempelvis Falu kommuns stödgruppsverksamhet Dialogen.

– Dialogen brukade komma till Gamla Elverket på studiebesök där vi snackade runt temat "frihet och skapande", berättar Tommy. Utifrån det föddes idén om att kunna göra något mer och bjuda in barnen till den här miljön som många upplever som spännande.

Vissa av barnen som kommer till Vildhjärta har varit med i stödgrupper hos just Dialogen och har fått tips om Elverkets verksamhet. Vissa från Vildhjärta går i sin tur vidare till Dialogen.

Till sist är det dags att sluta. Varje Vildhjärta-träff måste knytas ihop. En ny runda – vad var bäst idag?

– Ni vet vad som gäller, säger Tommy. Nu måste vi väcka Elverksmonstret. Ta i nu då!

Vi gör som vi blivit tillsagda. Ett skrik så att trumhinnorna buktar sig. Och så skrat.

Ibland behöver man helt enkelt göra ett sådant skrik, bara för sin egen skull. ■

Få barn till missbrukande föräldrar nås av stöd

Bara 1,7 procent av de barn som växer upp med missbruk i familjen nås av kommunernas stödgruppsverksamhet. Det visar en rapport som tagits fram av Junis.

För åttonde året i rad har IOGT-NTO:s Juniorförbund, Junis, granskat vad kommunerna gör för barn till föräldrar med missbruksproblem. Årets rapport visar att antalet barn som deltagit i någon stödgrupp under det senaste året har ökat från 1959 barn till 2227 barn. Trots ökningen är det bara en bråkdel av alla barn med föräldrar som missbrukar som får hjälp.

I årets undersökning svarar 83 procent av kommunerna att de har särskilda stödgrupper för barn till missbrukare. När undersökningarna inleddes 2005 var motsvarande siffra 57 procent.

– Det är glädjande att antalet barn som nås av kommunernas insatser ökar, men det är fortfarande många som inte får

någon hjälp, säger Christer Wik, vice ordförande i Junis. Vi vill inte bara hänga ut kommuner som inte sköter sig, det är också viktigt att visa upp goda exempel. Kommunens verksamhet i Falkenberg är ett sådant exempel, där görs jättebra saker.

Ett av de stora problemen är att även om grupperna finns så har kommunerna svårt att hitta de barn som behöver hjälp. I socialtjänstlagen finns bestämmelser som säger att den som misstänker att ett barn far illa måste anmäla detta till kommunens socialnämnd. Trots att lagen har funnits ganska länge fungerar den inte fullt ut.

– Det har fortfarande inte trängt igenom, säger Ing-Marie Wieselgren, handläggare på avdelningen för vård och omsorg på Sveriges Kommuner och Landsting. Vi har kanske nöjt oss med att personalen vet att de har den här skyldigheten, men alla förstår inte i praktiken när de måste rapportera.

PIERRE ANDERSSON

STÖDGRUPPER:

DÄRFÖR LYCKAS MAN I FALKENBERG

Svårt att fylla grupperna. Uppehåll på grund att för få barn. Det är vanliga svar som Junis får i sin enkät på frågan om varför kommunerna inte har stödgrupper för barn som växer upp med missbruk. Men Falkenberg skiljer sig från mängden.

Junis enkät visar att Falkenberg under förra året hade tio stödgrupper för barn och ungdomar – i en förhållandevis liten kommun. Varför lyckas just de?

– Man ska bara jobba på om man ska kunna få förtroende, säger Eleonor Rågeby som är gruppleddare på BIM, stödgruppsverksamheten i Falkenberg.

Sedan man började med stödgrupper för åtta år sedan har det alltid funnits någon grupp igång. Hur små grupperna än har varit.

Att komma till insikt om sitt eget eller en anhörigs missbruk är en lång process – att inse att detta dessutom har påverkat ens eget barn kan ta ännu längre tid. Det gäller att orka vänta ut den processen, menar gruppleddarna. Ett tydligt exempel är BIM:s lilla annons i Hallands Nyheter varje månad. Då delas tidningen ut gratis till alla i Falkenberg, vilket är ett bra tillfälle att nå ut.

– De första åren gav annonsen ingen verkan, konstaterar Eleonor.

Många andra hade nog nöjt sig med det. "Att annonsera lönar sig inte. Ingen effekt på flera år, då är det lika bra att ge upp." Men på BIM i Falkenberg har man en annan syn, förklarar Eleonor:

– Det finns föräldrar som klipper ur annonsen och sparar den i plånboken flera år. Till slut är de redo att ta kontakt. De behöver veta att vi finns kvar.

Att jobba med de här frågorna handlar om att nöta sig in. I familjerna, i skolan, hos alla dem som möter de vuxna missbrukarna. Till slut blir det ringar på vattnet, och allt fler vet vad det där med stödgrupper handlar om. Ankie Hansson är trött på den stora fokuseringen på antalet barn som deltar, framförallt när det gäller att kunna motivera varför verksamheten ska fortsätta. Stödgruppsverksamhet handlar mycket om att medvetandegöra, kanske rentav folkbilda.

FOTO: HELENA WANNBERG

Ankie Hansson, Line Bengtsson och Alexandra Andersson vill att man ska kunna lita på att BIM:s stödgrupper finns kvar.

– Man måste kunna se värdet i den del av jobbet som inte bara handlar om antalet barn.

Gruppleddarna på BIM inser att de har det förmånligt i Falkenberg. Här finns till att börja med en stöttande chef som är drivande och kunnig, och även politiker som ser fördelarna och avsätter resurser. Ledarna från BIM har bland annat föreläst hos kommunfullmäktige om stödgruppsverksamheten och Ankie tror att det ska mycket till innan det kommer upp på den politiska agendan att ta bort BIM. Stödgrupper är en billig verksamhet.

Men hur är det då med argumentet att lägga ner stödgrupperna på grund av för litet antal barn?

– Nä, nu blir jag väldigt upprörd, utbrister Eleonor. Alla mer än en person är en grupp! Har man två barn är det väl fantastiskt?!

HELENA WANNBERG

BIM. I Falkenberg

- BIM vänder sig till barn och ungdomar med någon i sin familj som dricker för mycket alkohol eller använder andra droger, som är psykiskt sjuk eller som använt våld eller hot mot någon i familjen. BIM stod från början för "barn i missbruksmiljö", idag är det ett egennamn.
- Under 2010 hade BIM totalt sex barngrupper, tre tonårsgrupper, två väntan-grupper och två föräldragrupper. Totalt deltog 51 barn och ungdomar i grupperna.
- 2011 hade man 3,5 tjänster totalt, fördelat på fem personer.
- BIM är en permanent kommunal verksamhet.

Statistik. 83% har stödgrupper

Åtta år i rad har IOGT-NTOs Juniorförbund, Junis, skickat en enkät till alla kommuner, med frågor om man kan erbjuda stödgrupper för barn som växer upp med missbruk/beroende i familjen.

I år har 232 av landets 290 kommuner svarat på enkäten. 83 procent av dessa uppgav att de kunde erbjuda stödgrupper (gäller för verksamheten 2010).

Drygt 2 200 barn deltog i stödgrupper under 2010 i de kommuner som svarat på Junis enkät. Utslaget på hela landet betyder detta att endast 1,7 procent av alla barn till alkohol-/drogberoende föräldrar nås av stödgrupper i de kommuner där sådana grupper erbjuds.

IOGT-NTOs Juniorförbund har tagit fram en egen gruppleddarutbildning, Junis Barnprogram. För ungdomar finns UNF Ungdomsprogram. Under 2011 sker denna utbildning på Wendelsbergs folkhögskola.

HELENA WANNBERG

JUNIS RAPPORT FINNS ATT
LADDA NER PÅ
WWW.JUNIS.ORG.

Föreningsmötet i Borensberg innehåller inte bara information om värvning.

VÄRVARPEPP I BORENSBERG

Den lilla föreningen Borensberg i Östergötland behöver värva medlemmar.

Distriktets värvarteam, Åke Pressfeldt och Johan Gustafsson, är på plats för att inspirera och peppa medlemmarna att ge sig ut med värvarblock. Det behövs. Distriktet har haft en dålig medlemstillväxt under senare år. TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Ett tiotal personer skulle ha varit på plats den här ljumma försommarkvällen, men sjukdom och semester har gjort att bara en handfull dyker upp. Dessa är dock taggade och intresserade av att prova på värvning på orten. Att man sedan får umgås, kasta pil och fika är bara bonus. Åke berättar inlevelsefullt om vad man ska tänka på när man värvar nya medlemmar. Bra argument är a och o anser han.

– Många man pratar med säger att de inte vill avstå från bubbel på nyårsafton. Men då säger jag att om man avstår så kan man sätta sig i bilen och köra hem. Det är ju en stor fördel. Och det finns massor av bra alkoholfria alternativ.

Det här med vinets goda påverkan på hjärtat är ett annat argument som Åke, när han värvar, gärna slår hål på.

– Jag förklarar att man lika gärna kan

dricka druvjuice och äta bär. Det innehåller samma antioxidanter som vin, minus alkoholen. Det gäller alltså att vara laddad med bra argument och kunna svara och diskutera med människor.

Åke är riktigt i gasen när han berättar. Det märks att han brinner för värvning och vill gärna få de närvarande medlemmarna att hoppa på värvningståget. Alva

HALLÅ DÅR!

Peter Olsson
som är distriktsordförande i
Östergötlands distrikt.

FOTO: PRIVAT

Hur ser medlemsutvecklingen ut i distriktet?

– Ganska stillastående tyvärr. Men vi pratar mycket värvning och försöker få föreningsarna att börja värva. Vi vill

ut på marknader och mässor för att synas.

Har ni något nytt på gång inför hösten?

– Nja, vi försöker väl förnya verksamheten på olika sätt och inspirera föreningarna att hitta på lite nya saker. Ett familjeläger ordnades genom en förening här i distriktet och det är ett exempel på att bra initiativ. Lägrverksamhet har vi inte sysslat med tidigare och är ett utmärkt sätt att nå ut och göra något konkret, samtidigt som vi marknadsför oss själva.

Vilka är era största utmaningar?

– Medlemsutvecklingen och

att få folk att ställa upp i styrelser. Sedan är det svårt att få till ett nytänkande, där måste vi jobba bättre. Genom att söka nya nätverk och arbeta ihop med andra organisationer, kommun och landsting tror jag att vi kan få en nytändning. Vi har redan samarbetat en del med landsting och kommun och vill fortsätta på den banan. Men den allra största utmaningen är nog att få fler medlemmar. Utan medlemmar finns vi ju inte. Men det är knepigt. Vissa föreningar får in någon eldsjäl och så händer det grejer. Andra föreningar dör ut, det händer inte så mycket. ■

"Många man pratar med säger att de inte vill avstå från bubbel på nyårsafton."

ÅKE PRESSFELDT

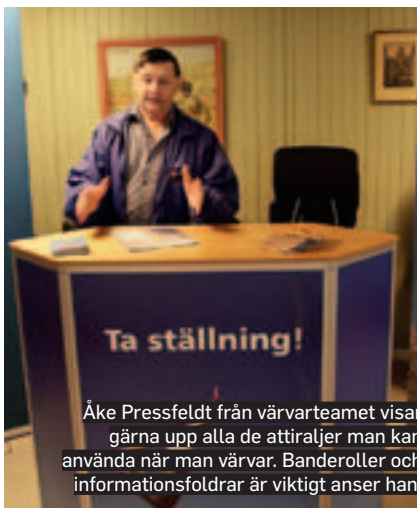
Antmar säger att hon aldrig har värvat men att hon gärna provar på, att det skulle vara kul. Hon och maken är nya i föreningen och villiga att ställa upp på olika aktiviteter.

Värvarteamet kommer inte så mycket längre just ikväll. De visar banderoller och ståndet de tagit med sig. Grejerna ryms i stora väskor som är enkla att transportera. Att stå bakom ett bås och ha stora banderoller uppe när man värvar är en fördel eftersom man syns och dessutom gör ett seriöst intryck på förbipasserande.

– Serverar man dessutom Godtemplaredricka eller vår lokala äppeldricka från Brunneby får man folk att stanna till och då får man en pratstund, konstaterar Åke som understryker hur kul det är att vara ute och träffa folk.

En enkel piltavla av frigolit trollass fram av föreningens ordförande Bo Axelsson och sällskapet samlas på gräsmattan nedanför föreningsstugan, som ursprungligen är en militärbarack från 1947.

Några kastar ring medan övriga försöker träffa piltavlan – med varierande resultat. Så här ser det ofta ut på föreningsmötena. Man småpratar, dricker kaffe och ordnar

någon mindre aktivitet. Den vidsträckt gräsmattan är gynnsam för all sorts utelek och det utnyttjar man här flitigt.

Bo Axelsson är stolt över "sin" förening – som har cirka 25 medlemmar – och berättar liksom i förbifarten att man förra året vann första pris för kreativt rådslag.

– Jag hade några idéer om hur vi kan bli fler. Bland annat att förbundet skulle kunna starta en värvartidning. ■

Östergötland. Hårda fakta

Föreningar 40 st
Medlemmar 1 234 st
Omsättning 1 145 318 kronor

FRAMTIDENS MISSBRUKSVÅRD

En missbruksvård där sjukvården pumpar ut läkemedel till alla missbrukare som vill ha. Eller en vård där individen blir hörd, får snabb hjälp och professionell behandling. Missbruksutredningen har lagt fram 70 förslag på förändringar av den svenska missbruksvården. Men vad innebär de egentligen? Accent har gått igenom de tyngsta förslagen.

1

Vem tar ansvar?

Ansvar för missbruksvården ska omfördelas. Landstinget ansvarar för: tillnysktering, abstinensvård samt medicinsk och psykosocial behandling. Socialtjänsten ansvarar för: psykosocialt stöd och stöd till boende, sysselsättning och försörjning.

Fördelar:

- + Det blir tydligt vem som ska göra vad, vilket förhoppningsvis förhindrar att personer faller mellan stolarna.
- + Idag skiljer sig tillgången på vård kraftigt åt i olika kommuner. Genom att landstingen får huvudansvaret för att ge vård och behandling kan tillgången bli jämnare.
- + De flesta av dagens missbrukare har jobb och är socialt etablerade. För dem är steget till att söka hjälp hos socialtjänsten stort. De vill hellre få hjälp inom hälso- och sjukvården.

Nackdelar:

- Så länge landsting och kommun har ett delat ansvar kan personer bollas mellan myndigheterna.
- En förflyttning av vård och behandling till landstinget kan innebära att vårdutbudet blir smalare och att fokuset på sociala insatser minskar. Många pratar om att vården kan komma att medikaliseras.

2

Mer sprututbyte

Sprutbytesverksamhet ska finnas i hela landet. Landstingen ska själva kunna ansöka om tillstånd att införa sprutbyte.

Fördelar:

- + Sprutbyte har i vissa studier visat sig vara effektivt för att minska spridningen av HIV/Aids och riskbeteendet bland sprutnarkomaner.
- + Sprutbytet ger en kontakt med personer som är injektionsmissbrukare. Sprutbytespersonalen kan motivera till vård och behandling och ge information om hur smittrisen kan minskas.
- + Det finns inga studier som pekar på att sprutbyte skulle leda till ett ökat missbruk.

Nackdelar:

- Forskningsläget är oklart och det finns studier som visar att sprutbyte inte har någon effekt på smittspridning. Det är i så fall en helt verkningslös insats.
- Genom att landstinget självt kan bestämma om införandet av sprutbytesprogram ökar avståndet till socialtjänstens stödåtgärder som det är tänkt att sprutbytet ska vara en sluss till.

3

Mer subutex och metadon

Substitutionsbehandlingen av opiatberoende (beroende av heroin, morfin eller opium) ska utvidgas och göras tillgänglig i hela landet. Läkemedelsbehandling ska ges till både opiat- och opiodberoende (olika läkemedel som innehåller exempelvis morfin). Tvångsvården och kriminalvården ska erbjuda substitutionsbehandling. Personer ska bara kunna skrivas ut ur behandlingen av medicinska skäl.

Fördelar:

- + Tillgången blir jämn över hela landet. I dagsläget är läkemedelsbehandlingen i huvudsak koncentrerad till storstadsområden.
- + Läkare kan inte skriva ut personer om de inte "sköter" sig vilket förhindrar att människor kastas ut ur programmen – med stor risk för återfall och överdoser.
- + Behandling med metadon, subutex och suboxone kan ha positiva effekter i form av minskat missbruk, minskad dödlighet och förbättrad livskvalitet.

Nackdelar:

- Stor risk för överdoser och förgiftningar om personen samtidigt missbrukar andra droger eller överkonsumerar läkemedlen.
- Behandlingen är ofta livslång och avbryts den finns det stora risker för återfall och dödsfall genom överdoser. Svensk forskning visar att patienter som skrivs ut ur behandlingsprogrammet har högre dödlighet än de som inte varit inskrivna.
- Redan idag läcker läkemedlen ut på svarta marknaden och det finns personer som aldrig missbrukat heroin som är beroende av läkemedlen.
- Ökad medikalisering på bekostnad av psykosocial behandling.

4

+

LVM försvinner

Lagen om vård av missbrukare tas bort. Istället ska lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, som reglerar tvångsvård inom hälso- och sjukvårdslagen omfatta personer med missbruksproblem.

Fördelar:

- + Landstingen är färre och har en jämnare ekonomi vilket kan leda till att användningen av tvångsvård blir mer jämlik och rättsäker. I kommunerna idag skiljer det sig kraftigt åt i vilka fall man väljer att tvångsvårda en person.
- + Beroende är en psykiatrisk diagnos vilket talar för att personer med missbruksproblem kan vårdas enligt LPT.
- + En gemensam lagstiftning underlättar för personer med dubbel diagnos.
- + Inom LPT finns möjlighet till öppenvård och individuella vårdtider. Inom LVM idag vårdas samtliga på låst institution och vårdtiden har standardiserats till sex månader trots att den ska vara individuell.

Nackdelar:

- Att tvångsvårda missbrukare enligt LPT är att slå fast att alla missbrukare har psykiatriska problem. Så är det inte.
- Det finns en risk att behandlingen får ett medicinskt fokus på bekostnad av den psykosociala behandlingen.

5

+

Vårdgaranti

Individens ställning ska stärkas bland annat genom att en vårdgaranti, som säger att personen har rätt att få vård inom 30 dagar, införs. Brukaren ska få större inflytande över valet av behandling. Individen får också rätt till ett personligt ombud i kontakten med vårdteamet.

Fördelar:

- + Om personen får vård när han eller hon själv vill och dessutom den behandling som han eller hon tror på ökar chansen för att behandlingen ska lyckas eftersom motivation är ett avgörande element.

Nackdelar:

- Inte så många. Möjligen att alla inte vet vilken behandling som passar dem bäst.

Ansök senast 30 september!

Har ni i er förening en bra idé?

IOGT-NTO-förbundet delar årligen ut 2 miljoner till lokala projekt för att utveckla IOGT-NTO. Sista ansökningsdatum är **30 september**. Mer information och ansökningsblankett hittar ni på www.iogt.se/projektbidrag

Skapa ditt dreamteam

Vill du påverka din organisation? Då ska du absolut ta på dig ett valberedningsuppdrag. Inget är mer strategiskt viktigt och avgörande för organisationens framtid än det arbete som en valberedning gör! Att skapa ett vinnande lag - ett riktigt dreamteam, som fungerar tillsammans och besitter kompetens och egenskaper som gynnar organisationens utveckling.

Vi inbjuder därför dig som är valberedare till en dag för utbildning, strategisamtal, idé- och erfarenhetsutbyte.

Tid och plats: Lördag 12/11 i Umeå, Söndag 13/11 i Stockholm. Vi startar med kaffe kl 09.30 och avslutar kl 16.30.

Kursavgift: 350 kr inkl resor överstigande 300 kr. Om du åker bil bör du om möjligt samordna resan med fler deltagare. För deltagare från NBV gäller NBVs regler för reseutjämning.

Anmälan: Senast 20/10 behöver vi din anmälan. Anmälan sker via webben, www.iogt.se/utbildningar eller på telefon, 08-672 60 05.

Frågor: Om du har frågor om kursen är du välkommen att kontakta Eva Blomqvist, 08-672 60 31 eller eva.blomqvist@iogt.se

Varmt välkommen med din anmälan!

Trollbind din publik!

Som medlem, förtroendevald eller anställd förväntas du då och då prata inför människor. På denna kurs får du chansen att utveckla din "talarkonst" och njuta av att få andra att lyssna till ditt budskap. Kursledare är lärare med stor erfarenhet från teaterlinjen på Wendelsbergs folkhögskola.

Tid: 21-22 oktober, start kl 10.00 på fredagen.

Plats: Wendelsbergs folkhögskola i Mölnlycke.

Kursavgift: IOGT-NTO och JUNIS: 1.000,- inkl helpension med logi i dubbelrum samt reseersättning med billigaste färdstätt.

NBV: Ingen kursavgift eftersom kursen genomförs inom ramen för NBV akademien. NBVs resefördelningsprinciper gäller. Enkelrumstillägg 350,-, oavsett organisationstillhörighet.

Anmälan: Senast 20/9 behöver vi din anmälan. Anmälan sker via webben, www.iogt.se/utbildningar.

Frågor: Om du har frågor om kursen är du välkommen att kontakta Eva Blomqvist, 08-672 60 31 eller eva.blomqvist@iogt.se

Varmt välkommen med din anmälan!

Läs våra nyheter på webben

www.accentmagasin.se

SÅ VAR DET

MED RÖTTER FRÅN KORSRIDDARNA

Stolthet och gemenskap är några av de symbolvärden som nykterhetsrörelsens fanor och standar representerar. Rötterna är dock våldsamma.

Bruket av föreningsfanor var under 1800-talet och kring förra sekelskiftet vanligt inom framför allt nykterhets- och arbetarrörelsen. Fanan var en viktig symbol för medlemmarna att samlas kring för att manifestera sina gemensamma strävanden och för att känna stolthet och gemenskap.

Fanorna var stora, ofta två meter långa och vanligen tillverkade av ylle, silke eller bomull. Motiven var handmålade eller broderade och pryddes gärna med tofsar och emblem – inspirerade av adelns pompösa formspråk. De tillverkades i allmänhet av professionella ateljéer. De mest kända konsthantverkarna inom fan- tillverkning hette Isa Mellgren i

Trollhättan och Viktor Lindblad i Örebro. Deras namn finner man på många av de fanor som bevarats.

Fanorna och standaren användes ofta i demonstrationståg för att propagandera för exempelvis allmän rösträtt. Men fanorna har en lång historia som sträcker sig tusentals år bakåt i historien. I det gamla Egypten hade man samlingstecken som var viktiga under fältslag. Och under de

kristna korstågen var fanorna en av de viktigaste symbolerna.

– Fanorna fick ett stort symbolvärde under krig. Vad gäller folkrörelsernas fanor har de sina rötter från medeltidens korsridmare. Under medeltiden blev det också vanligt att gesäller inom olika yrkesgrupper hade egna standar. Det gav en yrkesstolthet. Det är kanske inte så konstigt att man inom nykterhetsrörelsen tog till sig detta, då många medlemmar var hantver-

Fana med lång historia.

Fanor. Ofta stora kostnader.

Fanorna var ursprungligen militära fälttecken och har använts sedan korstågens tid, om inte längre. Senare började såväl arbetarrörelsen som nykterhetsrörelsen använda fanor, exempelvis vid demonstrationståg.

Fanan var föreningens gemensamma ansvar och symbol. Ofta tillsattes en speciell fankommitté. Kostnaden var så stor att den inte kunde finansieras av föreningskassan, ofta samlade man frivilliga bidrag och arrangerade fester och lotterier.

Det vetenskapliga studiet av fanor har för övrigt ett eget namn: vexillologi. Det ni!

kare till yrket, säger Jonas Sandström, arkivarie på Folkrörelsearkivet.

Han berättar att fanorna på sin tid var mycket dyra. De kunde kosta 150–200 kronor, vilket var mycket pengar då.

– När man var beredd att betala så mycket förstår man hur viktiga fanorna var, även för de minsta föreningarna. Det här satsade man stort på.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

HALLÅ DÄR!

Johan Theorin

Aktuell vid författarafton hos IOGT-NTO i Linköping den 8 augusti

Är det första gången du håller i en författarkväll hos IOGT-NTO?

Nej, jag har faktiskt pratat flera gånger på IOGT-NTO-gården på norra Öland. Jag bor där under sommarna och hela min familj kommer från Öland, så det ligger mig varmt om hjärtat. Jag ställer gärna upp för nykterhetsrörelsen. Som ung var jag med i Motormännens nykterhetsförbund. Jag anser att tonåringar och alkohol inte hör ihop. Men i dag är jag inte medlem i någon nykterhetsorganisation.

Hur ser författarkvällen ut?

Jag har en massa historier från Öland som berättats av mina föräldrar och morföräldrar. Vi har en stor berättartradition i min familj och det är alla dessa historier som jag hört sedan jag var liten som jag vill förmedla till publiken. Mitt författarskap präglas mycket av det här traditionella berättandet och alla historier från Öland som jag fick höra som barn.

Skriver du på någon ny bok?

Ja, den fjärde som kommer att heta Rörgast. Liksom mina tidigare romaner utspelar den sig på Öland. Varje bok är kopplad till en årstid. Nästa är sommarboken. Men det är svårt att skriva, för sommaren är så full av intryck. I höst kommer jag också ut med en rysare, "SanktaPsyko".

Vilka författare inspireras du av?

Karin Fossum och Ruth Rendell. Fossum skriver mycket om offren i sina kriminalromaner, det gillar jag. Andra deckarförfattare fokuserar mer på förövaren och polisens arbete.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: NICKIE JOHANSSON

FILM

FOTO: ATLANTIC FILM AB

Natalia Verbeke spelar hushållerskan Maria i den charmiga franska komedin "Kvinnorna på sjätte våningen"

Kvinnokraft i kul komedi

Kvinnorna på sjätte våningen

Med bl a Fabrice Luchini och Carmen Maura

KOMEDI Monsieur Joubert är en prudenlig aktiemäklare som lever ett stillsamt och en smula tråkigt liv i 60-talets Paris tillsammans med hustru och två söner. Familjen har det gott ställt och hustrun tillbringar sina dagar med shopping och skönhetsvård medan hembiträdet sköter markservicen. Efter en dispyt säger dock husan upp

sig och ersätts av en ung spanjorska, Maria. Maria bor tillsammans med en handfull andra hushållerskor på sjätte våningen i samma hus där hon arbetar.

Av en händelse får monsieur Joubert se lägenheten där kvinnorna bor och börjar engagera sig i deras påvra tillvaro. Men engagemanget får konsekvenser. Att bli vän med och så småningom förälskad i sitt spanska hembiträde och att dessutom frottera sig med hennes gelikar ses inte med blida ögon av den konservativa franska societeten.

Det här är en charmig och lättsam komedi som dock har vissa brister. Karaktärerna är stereotypa; spanjorskor är alltid glada, fransmän stela och snobbiga. Fattiga är lyckligare än stifta överklassmänniskor. En sanning med modifiering förstås. Ändå har filmen hjärta och värme och bjuder på många skratt. Och Fabrice Luchini är strålande i rollen som den stela monsieur Joubert som så radikalt förändrar sitt liv.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Komplext om ondskan

3096 dagar

Natascha Kampusch

Förlag: Albert Bonniers Förlag

BIOGRAFI Tio år gammal kidnappades österrikiska Natascha Kampusch av pedofilen Wolfgang Priklopil. Åtta år senare lyckades hon till sist fly. Fallet väckte stor uppmärksamhet världen över och nu kommer Kampuschs egen berättelse.

Under de första åren satt Natascha inspärrad i en hermetisk

tiskt tillsluten källare, byggd sten för sten av den galne Priklopil. Som vore hon ett vilt djur som måste domesticeras ger han henne mat och det nödvändiga för att överleva.

Hon utvecklar under fångenskapen en slags bindning till förövaren, även om hon aldrig tillåter sig att helt gå upp i hans sjuka föreställningsvärld. Hon kan stundtals känna en viss ömhet för honom och korta ögonblick upplever hon lycka.

Priklopil blir allt säkrare på att hans fånge håller på att omformas till en medgörlig hustrufigur och därmed tillåts hon vistas uppe i huset som en husa, alltså och sällskap. En skrämmande, intressant och välskriven bok som ställer många frågor.

Ondskan är inte alltid svart och det går att överleva mot alla odds om man aldrig upphör att kämpa.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Läsvärt om mobilen i våra liv

■ *Var är du?*

Människan och mobilen

Katarina Bjärrvall

Förlag: Ordfront

SAMHÄLLE Vi har alla något sorts förhållningssätt till våra mobiltelefoner. För bara några årtionden sedan var den så kallade yuppienallen de mest framgångsrika och teknikintriserades leksak. I dag vilar en mobil i var mans, kvinnas och barns hand. Tekniken har gått rasande snabbt framåt.

Från klumpig koloss till dagens allomfattande Iphone. Vi kan bli nådda alltid och överallt, vilket förstås har förändrat samhället i grunden. Vi kan jobba via

mobilen, beställa varor, samtala. Messa, fotografera och hålla koll på våra barn. Mobilen gör oss hypereffektiva i en alltmer tidspressad tillvaro. Men är mobilens alla funktioner bara av godo? Vad gör den med våra liv?

Journalisten Katarina Bjärrvall gör här en gedigen genomgång och kritisk analys av mobiltelefonin. Historik och hur vi använder mobilen för att manifestera vår identitet. Hon granskar också mobilbranschen och avslöjar att de mest etablerade strålningsforskarna är avlönade

av telekombranschen. Intressant och läsvärt om denna lilla tingest som tar så stor plats i våra liv.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Tydligt och enkelt om psykiatri

■ *Själens schamaner –*

personliga essäer om psykiatri

Nils Uddenberg

Förlag: Natur & Kultur

PSYKIATRI När Nils Uddenberg var tio år sågs han redan som en "liten professor" in spe av sin stolta familj. Modern menade att hans ganska kläna skolresultat var ointressanta, eftersom betygen mätte tjockleken på elevernas "sittfläsk", snarare än deras begåvning. Begåvningen var enligt henne något medfött, och att sonen hade en intelligens som delvis motsvarade nivån "överbegåvade vuxna III" var hon övertygad om. Hon hade själv intelligensstatistat honom.

Båda föräldrarna var psykiatrer och Uddenberg beskriver dem som präglade av bergfast vetenskapstro. Särskilt mamman var en entusiastisk förespråkare för sin tids psykvårdsteorier.

Det är i beskrivningen av föräldrarna och deras miljö som Själens schamaner tar avstamp. Boken är på samma gång en

personlig tillbakablick över ett liv präglat av psykiatri, som en idé-historisk översikt över psykiatris och psykologins historia. Uddenberg, som själv arbetat som psykiater, gör nedslag i olika tidsepoker. Vi får träffa 1800-talsläkaren och homeopatiförespråkaren Carl Ulrik Sondén, mystikern Emanuel Swedenborg och nunnan Kristina, vars religiösa hängivenhet tog sig uttryck i självspäkning och sällsamma syner.

Författaren diskuterar de töjbara gränserna mellan friskt och sjukt, normalitet och avvikelser. Ständigt centrala frågor i sammanhanget, oavsett om man talar i termer av psyke, hjärna eller själ. Han nyanserar och sätter olika företeelser i sitt historiska sammanhang, för att därigenom bidra till ökad förståelse. Boken behandlar ett oerhört viktigt ämne på ett tydligt och enkelt sätt.

Uddenberg har egna yrkeserfarenheter som kunde tillföra spännande perspektiv till historien. Tyvärr tycks han väja för dem,

Nils Uddenberg

FOTO: HANS GEDDA

diskuterar hellre äldre, tidigare beskrivna, fall än de strömningar som påverkade hans egen tid som psykiater. Detta trots att han var verksam under en period, vars förhärskande psykiatrisyn har återverkningar än idag. Under 1970-talet höjdes starka röster för att underminera psykiatrin. Många såg mediciner och institutioner som maktmedel som förslavade människor. Det är synd att detta endast behandlas i förbigående.

RAGNI SVENSSON

MISSA INTE!

1 FILM "En dag". 15 juli 1988 tillbringar Emma och Dexter en natt tillsammans efter sin examensfest. Dagen efter går deras liv skilda vägar, men de tappar aldrig helt kontakten. En sorglig, rolig och förunderlig historia om kärlek och vänskap. Premiär i oktober.

2 BOK Marilyn Monroe "Fragment" (Norstedts). Marilyn Monroe var bara 36 år gammal när hon dog, troligen av en överdos. Hon upphörde aldrig att fascinera. Bilden av henne som ett skört offer är vedertagen. Men i den här boken får vi se helt nya sidor av stjärnan. En samling hittills opublicerade bilder och texter skrivna av Marilyn själv ger en unik inblick i hennes känsloliv.

3 TEATER "Vem har sagt att det ska vara vackert" av Anne-Li Ramirez på Scenaskad i Blackeberg, Stockholm. Det är Offstockholm och regissören Anne-Li Ramirez som har skrivit den här starka pjäsen om en familj i sorg. Ramirez berör i sina pjäser teman som utsatthet och barn i missbruksmiljöer. Nypremiär den 10 september. Pjäsen kommer under hösten att turnera på anstalter.

Ida Blom, Angelica Lövdal och Arvid Leimar samlade in pengar till världens Barn under förra årets insamling

FOTO: LINN HEIEL EKEBORG

SKRAMLA FÖR BARNEN I VÄRLDEN

Under några intensiva veckor i mitten av oktober går Världens Barnkampanjen av stapeln. I år är målet att engagera 40 000 personer runt om i landet och samla in minst 80 miljoner kronor.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

22 organisationer medverkar i insamlingen till Världens Barn. Av dem, däribland IOGT-NTO, är 15 så kallade fokusorganisationer som medverkar under några år. IOGT-NTO deltog i Världens Barn för första gången 2005 och kommer att vara med till 2015.

– IOGT-NTO är tillsammans med Rädda Barnen och Röda Korset en av de viktigaste organisationerna för Världens Barn. Vi har många medlemmar som kan engagera sig och vi finns över hela landet. Därför är vi attraktiva, säger Anna-Maria Mårtensson, regionsamordnare för Stockholm Sydväst.

Eftersom Världens Barn numera är en välkänd kampanj inom IOGT-NTO tror hon inte att det blir svårt att få folk att engagera sig. De som redan vet vad det handlar om vill gärna medverka på olika sätt. Däremot menar hon att det är en

utmaning att få folk som inte är med i någon organisation att engagera sig.

Så hur gör man för att få folk att tycka att det är viktigt att samla pengar till Världens Barn?

– Det är viktigt att informera så att folk förstår att detta finns och att alla faktiskt kan göra en insats. Man kan i sin förening visa bilder från våra projekt. Då levandegörs insamlingen och det blir påtagligt att pengarna faktiskt når fram till barnen i exempelvis Tanzania.

Anna Maria Mårtensson tycker att det är viktigt att engagera sig i Världens Barn. Man arbetar för en god sak. Under de mest intensiva veckorna 40 och 41 brukar folk vara generösa eftersom kampanjen är väldigt synlig i reklam och på teve. Den 14 oktober i år kulminerar kampanjen med Världens Barn-galan på teve.

– Bra tips för att samla in mycket pengar

Anna-Maria Mårtensson

är att koppla bössinsamlingen med någon annan aktivitet, exempelvis en konsert. Då är det enkelt att gå runt i vimlet och skramla med sin bössa. Självklart är att man är hel, ren, glad och trevlig och att man kan besvara frågor som folk har – vart pengarna går och vilka projekt vi har.

Anna Maria Mårtensson menar att attityden också är viktig. Man ska inte tigga pengar utan få människor att förstå att de bidrar till något bra.

– Säg hellre ”här kan du bidra till att barn får en utbildning” än ”hjälp barnen i Afrika”. ■

Erik Ahlinder

ÅLDER: 98 ÅR **BOR:** I SÖDERHAMN

YRKE: PENSIONÄR, FÖRE DETTA SJÖMAN, VERKSTADSARBETARE, POLITIKER MED MERA.

FÖRENING: SÖDERHAMN

Du har varit medlem i nykterhetsrörelsen i nästan 90 år, hur kom det sig att du gick med?

– Min riktiga far lämnade oss när jag var liten. Mamma blev ensam med barnen och förvärvsarbetade på Nordstjärnans tvålfabrik, den tidens kvinnoindustri. Jag fick bo hos min moster under uppväxten. När jag var tolv år träffade mamma min styvfar, Ahlinder. Det är efter honom jag har fått mitt namn och det var han som fick in mig som godtemplare. Det var en bra karl. Jag var med i barnlogen och ungdomslogen och vid 18-årsålder blev jag logetemplare. Idag heter det inte logetemplare utan ordförande. Jag var nog den yngsta de haft.

Vad har nykterhetsrörelsen betytt för dig?

– Den har betytt mycket. För mig har det hängt ihop med politiken, jag är starkt vänster- vriden. Vi var nyktra och radikala. Förr var det så att man reagerade mycket på orättvisor och agerade utifrån det. Jag har suttit i kommun- fullmäktige, då hette det stadsfullmäktige och där motionerade jag lite nykteristgrejer. Jag var även fackligt aktiv och satt i skolstyrelsen.

Är du fortfarande aktiv i IOGT-NTO?

– Det var inte så länge sedan jag var och dansade på IOGT-NTO:s dansbana i Morviken. Och jag brukar hjälpa till med lite teater och sådant. Jag brukar även gå ner till lokalen och äta frukost på morgnarna. Jag är väldigt glad över det gänget som är där nu.

När du inte ägnat dig åt nykterhetsrörelsen och politik så har båtar varit en stor del av ditt liv, berätta!

– När jag var nyfödd åkte jag båt utan att veta om det, kanske är det därför jag alltid dragits till sjön. Med barnlogen åkte vi på turer i min styvpappas lilla båt och i tjuogaårsåldern blev jag sjöman. Jag skottade kol på en båt som gick mellan Sverige och London. En dag halkade jag och slog benet när jag skulle bära ut mat till besättningen, då mönstrade jag av. Efter det har jag åkt mer båt som passagerare än besättning.

Vart har du åkt då?

– Det har blivit en del kanaler, Göta kanal, Engelska kanalen och Panamakanalen. Jag har även rest till bland annat Hawaii, Leningrad, Kalifornien, Ecuador, Sotji vid Svarta havet, Italien och Holland.

TEXT OCH FOTO JOANNA WÅGSTRÖM

"Förr var det så att man reagerade mycket på orättvisor och agerade utifrån det."

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på accent@iogt.se eller Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Terroristen på Utøya dödade människor men försökte också ta död på allas vår tillit och optimism.

Det misslyckades han med.

Mer kärlek än hat

Den här sommaren liknar ingen annan. Det finns ett före och ett efter den 22 juli 2011. Morden på Utøya glömmes vi aldrig. Hur kommer det sig att just detta berörde oss så starkt? Katastrofer inträffar hela tiden, varav nyhetsflödet låter oss ta del av en bråkdel: Kärnkraftsolyckan i Japan, svältkatastrofen på Afrikas horn, krigshärder runt om i världen. Men nu tycks vi fungera så, att det som inträffar närmare påverkar oss mer. En naturlig mänsklig reaktion för att vi skall orka leva vidare. Vi måste värja oss mot en del av det vi vet, för att stå ut. En präst i Svenska Kyrkan konstaterade efter massakern på Utøya att detta kan vi inte värja oss emot. Det kommer nära. Och prästen konstaterade också att det inte går att se någon mening med det som hände. Hennes enda sätt att orka leda minnesgudstjänsterna var att försöka komma ihåg att det finns mer kärlek än hat i världen.

För alla som är föreningsaktiva fick massmordet på Utøya kanske ytterligare en dimension. Pia Magnusson i IOGT-

NTO:s förbundsstyrelse formulerade det fint, när hon talade om den starka symboliken i just ett ungdomsläger: Hur många är vi inte som, oavsett föreningstillhörighet, åkt på läger och tillsammans med många andra unga människor fått den där underbara känslan av att vi är många och att vi kan förändra världen? Mördaren på Utøya dödade människor. Men han försökte också ta död på allas vår tillit och optimism. Det senare misslyckades han med. Till och med de överlevande, de som hållit döende kompisar i sina armar, sa omedelbart att öppenheten och demokratin inte hade besegrats.

Vad är det som gör att människan orkar gå vidare trots att katastrofer ständigt inträffar? Som så ofta när jag grubblar går jag tillbaka till Dan Andersson (1888-1920), längtans och förtvivlans diktare. De texter han skrev strax efter Första Världskriget är kanske de som berör mig mest. Då hade världen sett hela generationer dö i ett fullkomligt meningslöst krig. Världen låg i aska. Hur var det möjligt att tro på mänskligheten då? Att tro på öppenhet

och kärlek? När man läser Dan Andersson är det tydligt att han, som vänder sig till "våldets apostlar" med sin "ickevåldspredikan", tror på godheten och ljuset. Och det gör han 1919. Han ser ondskan rakt i ansiktet och säger att människan är god. Så här skriver han i Dikter från 1920:

*...slagregnen strömma och örterna
grönska där ängarna vattnats av blod
och barn ser jag leka vars kinder och
ögon viska att mänskan är god.*

1919 upprepades det över hela världen att "nu måste vi ha lärt oss. Ingenting liknande får hända igen". 20 år senare utbröt Andra Världskriget. Lär vi oss aldrig någonting? Enligt Norges statsminister Jens Stoltenberg har vi i alla fall lärt oss något efter Utøya: Det finns mer kärlek än vad det finns hat i världen. ■

*Anna
Carlstedt*

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström,
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Ulf Zetterström,
013-10 40 40, 073-383 83 39

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén,
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Anders Karlman, 073-271 76 04

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson, ordförande,
0733-83 83 30

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson,
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Christer Karlsson, Pia Marcolin,
0457-157 11, 0733 - 83 83 31

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård,
040-611 51 15, 070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren (föräldraledig),
vik Daniel Carlyd, 031-77 57 860

ÄLVSBERG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson,
Ola Österlund (föräldraledig), vik Elin Martinsson
033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Monica Ståhl, ordförande,
054-18 77 72, 073-040 16 09

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-13 85 65, 019 -611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per-Erik Lundberg, ordförande,
070-395 96 10

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Krister Broberg, ordförande,
0243-851 05, 073-511 46 13

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Krister Lundgren, ordförande,
0650-14791, 0738-17 72 34

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Mats Löw (Medelpad), Ingela
Sjöberg (Härnösand)
0660-175 95, 076-135 85 86, 070-284 88 21

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Charlotte Henriksson
063-13 20 45

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén, 0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkoholdrycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarigt för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namnteckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter. Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

VILL DU VARA MED OCH VÄRVA PÅ STOCKHOLMS CENTRAL?

Under en vecka, 3-9/10 kommer vi att finnas på Stockholms central för att berätta om IOGT-NTO och värva medlemmar. **Sju dagar med bemanning mellan kl 7-19 kräver många som gör ett handtag.** Vill du vara med och värva under ett pass, en dag, eller flera dagar så hör av dig till winnie. blom-jensen@iogt.se eller robert.lindh@iogt.se

Du behövs!

Nu har vi öppnat IOGT-NTO:s portal för ideella uppdrag som gör det enklare att engagera sig och delta i våra aktiviteter. Distrikten erbjuder nu utbildning kring lokalt utvecklingsarbete och användandet av portalen som kanal att nå både nya och gamla medlemmar. Det finns fortfarande platser kvar till utbildningen på Tollare Folkhögskola den 2-4 december. Är ni intresserade? Vill ni redan nu prova på att lägga ut uppdrag? Kontakta: Winnie Blom Jensen på winnie.blom-jensen@iogt.se, 0701-90 84 61.

Valberedare: Skapa ditt dream team

Vår organisation behöver ständig utveckling och vi kan alltid bli bättre. I det arbetet spelar alla styrelser i rörelsen en central roll. Och för att få så bra styrelser som möjligt så behövs valberedningar som vet hur man skapar ett "dream team". Den 12 respektive 13 november arrangeras en utbildning för dig som sitter i en valberedning. Läs mer på nästa sida om utbildningen!

Agera i reklamfrågan!

Vill du slippa alkoholreklam? Gillar du inte vinprovnings i teve och radio? Läs mer om hur Du kan agera på www.iogt.se/forpackad och gå in på Facebook och "gilla" TV utan alkoholreklam.

Snart är det dags för frågetävlingen Pumpen

I mer än 45 år har frågetävlingen Pumpen arrangerats inom IOGT-NTO-rörelsen. Så även i år! Boka in den 17 november i kalendern och samla ihop ett lag. Mer information om tävlingen och hur ni anmäler er finns på www.iogt.se/pumpen och i pappersformat som skickas till alla IOGT-NTO-föreningar i slutet av augusti.

Ljusmanifestation

Den 1 november arrangerar IOGT-NTO tillsammans med flera andra organisationer åter igen en Ljusmanifestation till minnet av narkotikans offer. Det är dags att börja planera detta arrangemang redan nu. Mer information kommer på på www.iogt.se/ljusmanifestation.

5 SÄTT ATT
ENGAGERA DIG

- Bjud dina vänner på bra alkoholfria alternativ
- "Gilla" tv utan alkoholreklam på Facebook
- Dela med dig av Accent till någon som ännu inte är medlem
- Gå en studiecirkel hos NBV
- Baka en kaka och ta med på nästa föreningsmöte

UTBILDNINGAR 2011

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har du andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05.

I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattnig i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

Knytkonferens i Halmstad

Det här är konferensen är till för dig som vill ta del av andras kunskaper eller dela med dig av dina. Ämnesområdena kan vara rörelserelaterade likväl som något annat som intresserar dig. Du kan på vår hemsida <http://sobratankar.se>.

NÄR OCH VAR: 16-17 september i Halmstad

KOSTNAD: 300 kr inklusive mat (gratis för IOGT-NTO:are från Halland), resa ingår ej.

ANMÄLAN: via <http://sobratankar.se/anmalan>

Kampanjutbildning

Det här är utbildningen för dig som vill lära dig metoder för kampanjer i din lokalförening eller i ditt distrikt. Syftet är att få en grund att stå på för att se till att IOGT-NTO syns och hörs, och påverkar samhällsdebatten och -utvecklingen. Samma utbildning arrangeras på 8 ställen i landet under året, och man går i första hand den som är närmast där man bor.

NÄR OCH VAR: 17 september i Sol-

lefteå

KOSTNAD: 350 kr inkl resa och mat
ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 2 september.

Höstkickoff:

Konsulentsamling

För dig som är anställd som konsulent, verksamhetsledare, projektledare eller likande på förenings-, krets- eller distriktsnivå (ej distriktskonsulenter) i IOGT-NTO. Sätta ett stort kryss i almanackan och anmäla dig till höstens speciella samling för dig. Huvudtemat är "från ord till handling", vilka beslut fattade kongressen och hur förverkligar vi dem?

NÄR OCH VAR: 27 september kl 12.00 – 28 september kl 15.30 i Saltsjö-Boo

KOSTNAD: 500 kr inkl resa, mat och logi i dubbelrum

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 1 september.

Kontaktmannaträff för kamratstödsledare

Två personer från varje kamratstödsgrupp/ort i IOGT-NTO-Sverige bjuds in för att träffas och diskutera vårt sociala arbete. Under två spännande dagar träffas vi för att höra vad som är på gång och lära oss mer.

NÄR OCH VAR: 30 september – 2 oktober i Flen

KOSTNAD: 500 kr inkl resa och mat
ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 9 september.

Trollbind din publik

Lär dig att tala inför människor. Det kan vara ett inlägg på föreningsmötet, appellen på torget, inlägget från talarstolen, eller föreläsningen för en stor eller liten grupp.

NÄR OCH VAR: 21-22 oktober i Mölnlycke

KOSTNAD: 1 000 kr inkl resa, mat boende i dubbelrum

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 20 september.

Finansiera dina projektidéer

För dig som behöver verktyg för att finansiera din projektidé. Vi utgår från den lilla, lokala projektiden, konkretiserar den, lär oss om olika finansieringsvägar och lär dig att skriva en tydlig och säljande projektansökan.

NÄR OCH VAR: 21-22 oktober i Mölnlycke

KOSTNAD: 1 000 kr inkl resa, mat boende i dubbelrum

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 30 september.

Skapa ditt dream team

Ta på dig ett valberedningsuppdrag. Inget är mer strategiskt viktigt och avgörande för organisationens framtid än det arbete som en valberedning gör.

NÄR OCH VAR: 12 november i Umeå och 13 november i Saltsjö-Boo
KOSTNAD: Kursen kostar 350 kr inklusive resor överstigande 300 kr.

ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 20 oktober.

Kalendarium 2011

September

8 Kursdag för kontorsanställda, Saltsjö-Boo
10-11 Värvarkickoff, Saltsjö-Boo
10-11 Nyktra kvinnor kan, träff 1, Saltsjö-Boo
15-15/11 Distriktsvärvarkampanj, höst
17 Kampanjutbildning, Sollefteå, främst för Västernorrlands och Jämtlands distrikt med granndistrikt
23 Arbetsledarutbildning, Saltsjö-Boo
23 Accent nr 7 kommer ut
24-25 Regional distriktsstyrelsekonferens södra Sverige, Värnamo
24-25 Regional distriktsstyrelsekonferens Mellansverige, Saltsjö-Boo
24-25 Regional distriktsstyrelsekonferens norra Sverige, Umeå
27-28 Krets-/föreningskonsulentsamling, Saltsjö-Boo
30 Sista dag för ansökan om projektbidrag för föreningar och kretsar
30-2/10 Kontaktmannaträff för kamratstödsledare, Flen
30-2/10 NBV:s förbunds dagar
9-16/10 Insamling till stöd för Världens barn
Oktober
9/9-16 Insamling till stöd för Världens barn
1-31 Våra Gårdars satsning KALAS-Bra –

Inspiration till kalas för alla åldrar i våra lokaler
8-9 Våra Gårdars regionala inspirationsdagar på fyra platser i landet
13 Mentorsutbildning sociala företag, Stockholm
14 Idébyttardag sociala företag, Stockholm
15-31/10 Antilangningsinsatsen Tänk om, inför Halloween
21 Accent nr 8 kommer ut
21-22 Finansiera dina projektidé, Mölnlycke
21-22 Trollbind din publik! Retorikkurs, Mölnlycke
22-23 Våra Gårdars regionala inspirationsdagar på fyra platser i landet
24 Sista anmälan av lag till frågetävlingen Pumpen, se www.iogt.se/pumpen
November
1 Ljusmanifestation till minne av narkotikans offer
11-13 Verksamhetsforum, Stockholm
12-13 Våra Gårdars Film- och Idédagar (preliminärt)
12 Valberedningsutbildning norra Sverige,

Umeå
13 Valberedningsutbildning södra Sverige, Saltsjö-Boo
16-17 Förebygg.nu – mäs sa och seminarier om förebyggande arbete
17 Frågetävlingen Pumpen, se www.iogt.se/pumpen
18 Accent nr 9 kommer ut
25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor
2-26 Distriktsstudieledarsamling, Stockholm
29 Ska vi byta grejer med varann? Norra Sverige, Umeå
30 Ska vi byta grejer med varann? Mellansverige, Saltsjö-Boo
December
1 Internationella HIV/Aids-dagen
1 Ska vi byta grejer med varann? Södra Sverige, Mölnlycke
1-13 Antilangningsinsatsen Tänk om, inför Lucia
1-8/1 2012 Vit Jul-kampanjen (www.vitjul.se)
2-4 Utbildning i IOGT-NTO:s portal för engagemang, Saltsjö-Boo
16 Accent nr 10 kommer ut

				Accent Nr 6				KAN SVULST VARA MATMIX	SÄNDES TILL SVERIGE FÖRR	KROPPS-DEL PÅ LAG NIVA	KAN RÄTT IBLAND					
				FÖR DRYCK KAN SPOTTA												
				UNGERSK KOMPOSITOR GRÖNSAK												
				GÅNG I SKOGEN	(TVÅ I) RIKTNING			ANGER TIDS- RAM								
ANGER ANDEL DEL AV LÄSAR	HÄNGER I SKRUBB NUTIDS- VARA	KLARAR AV STENAR I SKÅNE		ANS KÄND MANS-ARTIKEL		FULL FÄGEL KAN MAN SPELA I				SKRÄCKEN BLAND FÄGLAR		KAN FÅ PASSIVA ATT HANDLA		BLOM- MAR TIDIGT ÅKER	HÅLLER SNYGGT	KAN MAN FARA
					GER STÖRRE STRÄN- DER				SAMLAR PEDA- GOGER			SAKNA VATTEN GÖR SAMER				
						BEHÖVS HUNDRA FÖR ATT FA HA			SÄDAN GÖR NOG DETTA				SÄLJER BILLIGT		LIGGER LÄNGRE NORRUT	BESTÅR OCH GÖR SÅR
FÖR FÖR- VÄRING SÄTE FÖR INTERNA- TIONELL DOMSTOL	SAUGT ATT GÖRA				IBIS MED PLATT NÄBB IGEN										GILLAR SKOL- BARNEN	
ÅGO- DEL 19.30 ELLER 3			KYRK- TOPP VARM I KLÄDERNA						DEN YNGRE						HERR NILSSON MED IOGT	
							MÅNGA PÅ KS SKOGS- KATT									
HUNDRA- ÅRIG ALOE- VÄXT						HAR DET NÄR MAN FATTAR GALOPPEN								HON ÄR EN URKUND		
ALSTRAR STRÖM										ÄR BE- RIDNA						
Kryss och foto: Anders Perstrand																

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter i potten. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm, senast 15 september 2011. Märk kuvertet Kryss 6/2011.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 4 2011

Första pris, tre Miljonlotter: **Alvar Dahlberg**, Söderhamn.
Sidovinster, varsin Miljonlott: **Stina Arbin**, Sävsjö, **Laila Örheden**, Moheda, **Elly Grönberg**, Alingsås, **Hillevi Olsson**, Jugansbo, Sala, **Yvonne Johansson**, Svaneholm, **Barbro Norgren**, Malung, **Eivor Johansson**, Växjö, **Rut Sefastsson**, Ås, **Margita Nilsson**, Tyringe och **Per Jersting**, Ystad.
Accent gratulerar!

LÖSNING NR 4 2011

Accent-kryss nr 4-2011 Lösning				G	Å	H	T										
				R	E	N	A					R	E				
				F	Å	N	G					R	E	M			
				S	T	A	M					M	A				
				N	Ä	R		O	S	T							
↓	V	I		↓	S	O	L	E	N	N	A		↓	B		E	
D	E	T	→	V	Ä	R	A	S	→	I	→	H	O	L	L	A	N
	T	U		V	A		P	R	O	P	E	R		P	I	O	N
B	E	L		A	C	K	A		L	U	R	A		B	O	N	
	R	A		N	K	A	T		M	A	S	K		I	N	P	A
F	A	D		D	E	R	S	K	A	P		P	U	L	S	A	
	N	A		R	R	A		E	N		D	A	N		R	A	N
	B			A	T		K	R	E	D	I	T	G	A	R	A	N
V	I	K		T	↓	N	E	U	M	A	N		S	N	O	D	
	L	O		P	Ä	→	B	I	L	E	N		D	Y		A	

IOGT-NTO-RÖRELSEN
Internationella Institutet

PG: 90 04 63 - 1
BG: 900-4631

SMS:a "GLOBAL"
till **72970** så
bidrar du med
50 kronor
till IOGT-NTO-rörelsens
internationella arbete

45 kronor går till vårt arbete, 5 kronor är operatörernas avgifter.
Gå in på www.GLOBAL.IOGT.SE eller ring 031- 88 75 40 för mer info.

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Spara pengar enkelt på din bil!

Att vara medlem i IOGT-NTO har sina fördelar. Du har till exempel 10 % lägre pris på dina försäkringar hos SalusAnsvar än den som inte är medlem. En "genomsnittskund" med en Bil- och Villaförsäkring har en totalpremie på ca 8 000 kr/år. Genom ditt medlemskap sparar du då ca 800 kr som du kan göra något roligare för.

Kontakta oss för en prisuppgift för just din bil!

Gå in på www.salusansvar.se/iogtnto
eller ring **0200-87 60 50**. Välkommen!

SalusAnsvar har under nästan 80 år haft förtroendet att få samarbeta med nykterhetsrörelsen. Vi har under hela tiden stött det ständigt pågående arbetet inom alkohol- och narkotikafrågor.

i samarbete med

SALUSANSVAR